

Univerzita Palackého v Olomouci
Právnická fakulta

Šárka Raušerová

Návrhové delikty jako průlom do zásady oficiality v přestupkovém
řízení

Bakalářská práce

Olomouc 2015

„Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma Návrhové delikty jako průlom do zásady oficiality v přestupkovém řízení vypracovala samostatně a citovala jsem všechny použité zdroje.“

V Olomouci dne 15. 3. 2015

Raušerová

(Podpis autora)

Poděkování:

„Tímto bych ráda poděkovala vedoucí bakalářské práce JUDr. Lucii Madleňákové za přínosné rady a poznámky. Stejně tak jako za její velmi vstřícný přístup a pomoc směřující ke zdárnému dokončení práce.“

Šárka Raušerová

Obsah

Přehled používaných zkratk	5
Úvod	6
1 Krátký historický exkurz	7
2 Hmotněprávní úprava návrhových přestupků	8
2.1 Přestupky proti občanskému soužití	8
2.1.1 Ublížení na cti dle § 49 odst. 1 písm. a) PřestZ	8
2.1.2 Ublížení na zdraví dle § 49 odst. 1 písm. b) PřestZ	10
2.1.3 Narušení občanského soužití dle § 49 odst. 1 písm. c) PřestZ	12
2.2 Přestupky proti majetku	14
2.2.1 Přestupek proti majetku dle §50 odst. 1 písm. a) PřestZ	15
2.2.2 Přestupek proti majetku dle §50 odst. 1 písm. b) PřestZ	17
2.2.3 Přestupek proti majetku dle § 50 odst. 1 písm. c) PřestZ	19
2.3 Ublížení na zdraví způsobené při dopravní nehodě dle § 125c písm. h) SilZ	20
3 Procesněprávní úprava návrhových přestupků	22
3.1 Zahájení řízení	22
3.2 Odložení věci	23
3.3 Účastníci řízení	24
3.4 Příslušnost správního orgánu	24
3.4.1 Poučovací povinnost	25
3.5 Lhůta k podání návrhu	25
3.6 Náležitosti návrhu	27
3.7 Projednání přestupku z moci úřední dle § 68 odst. 3 PřestZ	28
3.8 Osoba blízká	29
3.9 Zastavení řízení	31
3.10 Pokus o smír	31
Závěr	34
Shrnutí	43
Klíčová slova	44

Přehled používaných zkratk

LZPS	Listina základních práv a svobod, vyhlášena usnesením předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb. jako součást ústavního pořádku České republiky, ve znění ústavního zákona č. 162/1998 Sb.
PřestZ	Zákon ČNR č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů
SpŘ	Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů
TrestZ	Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů
ObčZ	Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník
SilZ	Zákon č. 361/ 2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu), ve znění pozdějších předpisů

Úvod

Tématem mé práce, jak už její název napovídá, jsou návrhové delikty. Motivací k volbě tohoto tématu pro mě byl vedle samotného zájmu o danou problematiku hlavně fakt, že o návrhových deliktech doposud neexistuje ucelený přehled. Obecně přestupkům a jejich skutkovým podstatám byla oproti tomu věnována již celá řada prací, proto jsem se rozhodla ve své práci zaměřit pouze na přestupky návrhové.

Práce je rozčleněna do tří hlavních kapitol. Úvodní kapitola představuje krátký historický exkurz do problematiky přestupků. Následující kapitola se věnuje hmotněprávní úpravě přestupků a je dále rozdělena na tři podkapitoly pojednávající postupně o přestupcích proti občanskému soužití, přestupcích proti majetku a o ublížení na zdraví způsobeném při dopravní nehodě dle § 125c písm. h) SilZ. Třetí, stěžejní kapitola mé práce, je pak věnována procesněprávní úpravě přestupků a člení se na deset podkapitol. Zde podrobněji rozebírám podmínky nutné pro zahájení přestupkového řízení, okolnosti směřující k odložení věci, věnuji se problematice účastníků řízení a otázce příslušnosti správního orgánu, samotnému návrhu – jeho náležitostem a lhůtě k jeho podání a případům projednání přestupků z moci úřední dle § 68 odst. 3 PřestZ. V dalších podkapitolách třetí části postupně vysvětluji termín *osoba blízká*, věnuji se podmínkám pro zastavení řízení a zákonné úpravě pokusu o smír.

V závěrečné kapitole se pak primárně snažím zodpovědět otázku, zda je samostatná úprava návrhových přestupků skutečně nutná za situace, kdy zájmy postižených osob jsou nezřídka chráněny nejen trestněprávně, ale i soukromoprávně. Vzhledem k existenci samostatné právní úpravy se dále pokouším o její zhodnocení a o návrh řešení problémů s aktuální právní úpravou spojených.

Při tvorbě této práce jsem pracovala s aktuální dostupnou literaturou, vedle odborné literatury, sborníku a odborných časopisů cituji i několik stanovisek Veřejného ochránce práv. Při pokusu o nástin některých sporných bodů souvisejících s aktuální právní úpravou (představovanou především zákonem ČNR č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů, zákonem č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, zákonem č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů a zákonem č. 89/2012 Sb., občanský zákoník), pak uvádím související judikaturu Ústavního, Nejvyššího a Nejvyššího správního soudu.

Bakalářská práce je zpracována ke dni 1. 12. 2014.

1 Krátký historický exkurz

Potřeba usměrňovat chování lidí a postihovat je za méně závažné činy ve formě správních deliktů se objevovala již v období 2. poloviny 18. století. Již od počátku bylo trestně správní řízení postaveno na zásadě oficiality. K projednávání správních deliktů z úřední povinnosti se klonila jak tehdejší právní nauka, tak i judikatura. V některých případech ale docházelo k prolomení této zásady. Například dle občanského zákoníku z roku 1811 se přestupky proti cti stíhaly jen na návrh uraženého. Až do začátku 50. let minulého století neexistovala jednotná úprava ani samotných přestupků. Teprve v roce 1950 vešly v účinnost 2 zákony č. 88/1950 Sb., trestní zákon správní, a zákon č. 89/1950 Sb., o trestním řízení správním (trestní řád správní). Výše zmíněné zákony upravovaly přestupek urážky cti, který se projednával pouze na návrh uraženého. Oba zákony byly zrušeny a nahrazeny novým zákonem č. 60/1961 Sb., o úkolech národních výborů při zajišťování socialistického pořádku. Tato úprava již nepočítala s tzv. návrhovými přestupky. Nadále se měly přestupky stíhat jen z úřední povinnosti. Zákon platil až do roku 1990, kdy byl přijat nynější platný a účinný zákon 200/1990 Sb., o přestupcích, vzpp., do kterého byla úprava těchto přestupků znovu včleněna.¹

¹ MATES, Pavel. K problematice tzv. návrhových přestupků. *Správní právo*, 1994, roč. 27, č. 6, s. 323 - 324.

2 Hmotněprávní úprava návrhových přestupků

Hmotněprávní stránka bude v následujících kapitolách charakterizována zejména na podkladě znaků skutkové podstaty. Každá skutková podstata je tvořena čtyřmi základními znaky, kterými jsou objekt, objektivní stránka, subjekt a subjektivní stránka. Tyto znaky jsou obligatorní a musí je mít každá skutková podstata. Při absenci kteréhokoli z nich není skutková podstata naplněna a jednání tak nebude přestupkem.²

2.1 Přestupky proti občanskému soužití

Přestupky proti občanskému soužití jsou upraveny v §49 PřestZ. Návrh na projednání přestupku lze podat jen proti těm, které zákon upravuje v odst. 1 písm. a) až c). Jejich skutkové podstaty budou v této kapitole rozebrány podrobněji.

Těmito ustanoveními se chrání mezilidské vztahy ve společnosti.³ O jaké vztahy se jedná konkrétně, bude pojednáno u jednotlivých skutkových podstat těchto přestupků.

2.1.1 Ublížení na cti dle § 49 odst. 1 písm. a) PřestZ

Skutkovou podstatu přestupku dle § 49 odst. 1 písm. a) naplní ten, kdo jinému ublíží na cti tím, že ho urazí nebo vydá v posměch.

Objektem je zájem na ochraně občanské cti a lidské důstojnosti.⁴ Co se rozumí samotným pojmem cti, není zcela jednoduché určit. Obecně lze říci, že čest je určitá vážnost, které se jedinec těší u ostatních. Důležité je i to, jak konkrétní osoba vnímá hodnotu morálních pravidel sama na sobě.⁵ Pro každého má čest jiný význam. Jeden může některé výroky považovat za urážlivé, zatímco druhý to bude považovat za běžně používané výrazy v konverzaci. Je tedy důležité zohlednit nejen pocity jednotlivce, ale také jestli takové jednání bude v daném čase, místě a společnosti považováno již za odsuzující a hodné postihu.

² MATES, Pavel a kol. *Základy správního práva trestního*. 5. vydání. Praha: C. H. Beck, 2010, s. 61.

³ HORZINKOVÁ, Eva, ČECHMÁNEK, Břetislav. *Přestupky a správní trestání*. 4. doplněné vydání. Praha: EUROUNION, 2008, s. 106.

⁴ HORZINKOVÁ, Eva, KUČEROVÁ, Helena. *Zákon o přestupcích s komentářem a judikaturou*. 2. vydání. Praha: Leges, 2011, s. 243.

⁵ JELÍNEK, Jiří a kol. *Trestní právo hmotné*. 3. vydání. Praha: Linde, 2008, s. 615.

Důležitým znakem skutkové podstaty je ublížení na cti jednáním, které napadenou osobu uráží nebo zesměšňuje. Pachatel se může dopustit přestupku ústně, písemně nebo i jinými činy jako např. posunky, nadávkami, nevhodnými gesty atd. Přestupek lze spáchat pouze uvedenými způsoby útoků, a to buď urážkou, nebo zesměšněním dané osoby.⁶

Není podstatné, jestli byl hanlivý výrok vysloven jen před postiženou osobou nebo před více lidmi. Zásadním znakem skutkové podstaty též není přednesení takového výroku na veřejnosti nebo v soukromí. To zda byl výrok pronesen na veřejnosti či nikoli, může mít vliv pouze na intenzitu ublížení na cti. Důležité je, že se osoba cítí uražena na cti a učiněný výrok o její osobě je způsobilý ji urazit či zesměšnit. Dalším zásadním znakem je pachatelovo vědomí o tom, že pronesl vůči osobě hanlivý výrok. Nikdo nemůže jinému ublížit na cti, když neví, že takový výrok je v dané společnosti považován za hanlivý. Z toho plyne, že sice z hlediska formy zavinění postačí nedbalost, ale přestupek nelze spáchat formou nevědomé nedbalosti.⁷

Pachatelem může být jakákoliv fyzická osoba, která naplní znaky skutkové podstaty. Na druhé straně postiženou osobou může být mimo jiné i úřední osoba. Zaměstnanci na úseku veřejné správy mají stejná základní práva a svobody garantované Listinou základních práv a svobod, jako kterákoliv jiná osoba.⁸

Je třeba si dát pozor na to, aby nedošlo k záměně tohoto přestupku s případem, kdy zákon umožňuje správnímu orgánu uložit pořádkovou pokutu pro hrubě urážlivé podání (§ 62 SpŘ). Pořádková pokuta slouží zejména k zajištění řádného průběhu správního řízení. Objektem je zde samotné řízení, nikoliv ochrana cti postižené osoby (v tomto případě úředníka). Jestliže bude učiněno hrubě urážlivé podání, může oprávněná úřední osoba uložit pořádkovou pokutu. V takovém případě nelze podat návrh na ochranu cti.⁹

Není vyloučeno, aby se postižená osoba domáhala ochrany své osobnosti také prostřednictvím soukromého práva. Nynější účinný občanský zákoník upravuje zejména osobní stav. Jednou z základních zásad je ochrana osobnosti a jejich práv. Zákoník tedy poskytuje ochranu i cti, vážnosti a důstojnosti. Potřebného zadostiučinění se může každý

⁶ JEMELKA, Luboš, VETEŠNÍK, Pavel. *Zákon o přestupcích a přestupkové řízení: komentář*. Praha: C. H. Beck, 2011, s. 255.

⁷ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 1. 6. 2010, sp. zn. 2 As 35/2010

⁸ POTMĚŠIL, Jan, VETEŠNÍK, Pavel. *Obecní policie – neuposlechnutí výzvy veřejného činitele, prokazování totožnosti urážky a napadání strážníků ze strany občanů* [online]. blogspot.cz, 2. července 2010 [cit. 6. října 2014]. Dostupné na <<http://prestupky.blogspot.cz/2010/07/obecni-police-neuposlechnuti-vyzvy.html?m=0>>.

⁹ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 1. 6. 2010, sp. zn. 2 As 35/2010

domáhat u orgánu veřejné moci (tedy většinou u soudu). Postižená osoba bude usilovat o upuštění od neoprávněného zásahu nebo odstranění jeho následku.¹⁰

Nejen občanské právo poskytuje osobě potřebnou ochranu. V závažnějších případech je ochrana osobnosti řešena trestním právem. Kdyby pachatel o osobě rozšiřoval nepravdivé údaje, které by byly způsobilé ohrozit jeho vážnost u spoluobčanů, byl by stíhán za trestný čin pomluvy dle §184 odst. 1 TrestZ.

Je potřeba zdůraznit, že zákonná úprava ochrany cti se nevztahuje na každý učiněný výrok. Ironické či sarkastické výroky a vtípy pronesené v povolených mezích svobody projevu nemohou být trestány. V tomto bodě narážím na skutečnost, že náš stát zaručuje všem svobodu projevu obsaženou v čl. 17 LZPS. Neznamená to, že by si každý mohl říkat vše, co se mu zlíbí. Tento článek obsahuje legitimní cíle, pro které může být svoboda projevu omezena zákonem. Jedním z nich je i ochrana práv a svobod druhých a mravnosti, pod který bych podřadila i ochranu cti dle přestupkového zákona. Přestupkem může být pouze čin nedovolený a projevy pronesené v mezích zaručeného práva na svobodné vyjadřování nemůžou být postihovány.¹¹

Dojde – li ke spáchání přestupku, správní orgán ho vždy projedná pouze na základě návrhu podaného postiženou osobou.

2.1.2 Ublížení na zdraví dle § 49 odst. 1 písm. b) PřestZ

Pachatel se dopustí přestupku dle § 49 odst. 1 písm. b) tím, že jinému z nedbalosti ublíží na zdraví.

Objektem je zájem na ochraně zdraví každého člověka. Předmětem útoku je člověk, který nemusí být před chystaným atakem zcela zdravý. Za útok se považuje i jednání, kterým bylo způsobeno další zranění oběti či zhoršení její nemoci. Pro kvalifikaci přestupku je určující stav postižené osoby před zraněním, nikoliv její úplné zdraví. Důležité je, jak se zhoršil její zdravotní stav vůči předešlému.¹²

Pachatelem může být kdokoliv. Přestupek lze spáchat jedině nedbalostním jednáním. Kdyby pachatel z nedbalosti ublížil jiné osobě na zdraví tím, že by porušil důležitou povinnost, která vyplývá z jeho zaměstnání, povolání, postavení, funkce nebo uloženou

¹⁰ zejména §3, §81 až §83 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, vzpp.

¹¹ Rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové, pobočka v Pardubicích, ze dne 20. 1. 2009, sp. zn. 52 Ca 53/2008

¹² HORZINKOVÁ, KUČEROVÁ: *Zákon o přestupcích...*, s. 245.

zákonem, bude stíhán za trestný čin ublížení na zdraví z nedbalosti dle § 148 TrestZ. Naproti tomu, je-li jeho jednání úmyslné, může svým počínáním naplnit znaky buď skutkové podstaty přestupku drobného ublížení na zdraví dle § 49 odst. 1 písm. c) PřestZ nebo trestného činu ublížení na zdraví dle § 146 odst. 1 TrestZ.¹³

Přestupkový zákon nevymezuje pojem ublížení na zdraví, jeho definice vychází z trestního práva. Rozumí se jím takový stav záležející v poruše zdraví nebo jiném onemocnění, který porušením normálních tělesných nebo duševních funkcí znesnadňuje, nikoli jen po krátkou dobu, obvyklý způsob života poškozeného, a který vyžaduje lékařského ošetření.¹⁴

Porucha zdraví musí být takové intenzity, že znesnadní výkon obvyklé činnosti postiženého a bude třeba lékařského ošetření. Ublížením na zdraví dojde ke změně zdravotního stavu, např. postižený bude trpět dlouhotrvajícími bolestmi, horečkami, nepohyblivostí apod.

Správní orgán musí při rozhodování o přestupku vycházet zejména z povahy poruchy, intenzity, jak bylo zranění způsobeno, z projevujících se příznaků, jaký orgán byl poškozen, z pracovní neschopnosti atd. Každou nastalou situaci musí správní orgán řešit individuálně. Přihlédne hlavně k tomu, jestli porucha narušuje běžný život nikoli jen po přechodnou, krátkou dobu. Nelze přesně stanovit minimální dobu trvání poruchy, tak aby se již jednalo o ublížení na zdraví. Podle praxe by měla taková porucha znesnadňující život postiženého trvat nejméně 7 dní.¹⁵

Je nutné dodat, že ošetřující lékař nemůže rozhodnout o tom, zda se jedná o ublížení na zdraví. To přísluší pouze správnímu orgánu. Lékařské zprávy, vyjádření či posudky budou použity jako důkazní prostředky při správním řízení. Tyto důkazy správní orgán vyhodnotí a rozhodne o tom, jestli došlo k ublížení na zdraví.¹⁶ Nepochybně k postihu za přestupek musí být naplněny i všechny ostatní znaky skutkové podstaty.

Osoba bude považována za pachatele i v situaci, kdy její nezajištěný pes způsobí újmu na zdraví jiné osobě. Držitel psa si musí počínat takovým způsobem a učinit taková opatření, aby zajistil ochranu okolí a osob. To platí hlavně v případech, kdy držitel ví, že by jeho pes mohl vzhledem k rase a ke své povaze zaútočit. Bezdůvodně se ale spoléhá na to, že se tak nestane. Chovatel takové rasy by měl předpokládat, že může dojít k ohrožení osob. Měl by

¹³ JEMELKA, VETEŠNÍK: *Zákon o přestupcích...*, s. 257.

¹⁴ §122 odst. 1 TrestZ.

¹⁵ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 2. 2. 2011, sp. zn. 8 Tdo 86/2011

¹⁶ HORZINKOVÁ, KUČEROVÁ: *Zákon o přestupcích...*, s. 245.

být na takovou situaci fakticky i teoreticky připraven.¹⁷ S tímto lze v podstatě souhlasit, přičemž je zapotřebí, aby správní orgán při rozhodování o přestupku zohlednil také, jakou část viny nese postižená osoba (tím se má na mysli zejména jeho způsob chování se ke psu - např. způsob hlazení, jestli byl pachatelem upozorněn na možnou reakci psa apod.). Správní orgán by pak měl k uvedeným skutečnostem přihlídnout při vyměřování sankce.

Na návrh se tento přestupek projedná jen v případě, že byl spáchán mezi osobami blízkými.

2.1.3 Narušení občanského soužití dle § 49 odst. 1 písm. c) PřestZ

Přestupku se dle § 49 odst. 1 písm. c) dopustí ten, kdo úmyslně naruší občanské soužití vyhrožováním újmou na zdraví, drobným ublížením na zdraví, nepravdivým obviněním z přestupku, schválnostmi nebo jiným hrubým jednáním.

Hlavním předpokladem k naplnění skutkové podstaty je narušení občanského soužití. K tomu může dojít jedině úmyslným hrubým jednáním odpovědného subjektu. Úmysl musí být jednoznačně správním orgánem prokázán. Pachatelem může být kdokoliv.¹⁸

Podstatným znakem tohoto přestupku je občanské soužití. Obecně se tím rozumí souhrn ustálených pravidel chování osob ve společnosti, jejichž dodržování je na určitém místě a čase obvyklé.¹⁹ Občanské soužití může být narušeno formami hrubých jednání, které jsou ve skutkové podstatě vyjmenovány příkladmo. Jde zejm. o jednání spočívající ve vyhrožování újmou na zdraví, drobné ublížení na zdraví, nepravdivé obvinění, schválnost nebo jiné hrubé jednání. Níže se pokusím tyto formy útoků blíže specifikovat.

Vyhrožování újmou na zdraví je vyhrožování následkem, že osobě bude v budoucnu ublíženo zdraví. Korespondujícími trestnými činy jsou trestný čin vydírání dle § 175 TrestZ., nebo vyhrožování dle § 324 TrestZ., či také trestný čin dle § 352 nebo § 353 TrestZ. Rozdíl mezi přestupkem a trestným činem pak spočívá v naplnění znaků skutkových podstat.²⁰

Drobným ublížením na zdraví budou např. oděrky, modřiny apod. Samotný pojem ublížení na zdraví byl objasněn již v předchozí kapitole. Na tomto místě dodávám, že se tento přestupek liší od trestného činu ublížení na zdraví dle § 146 TrestZ. zejm. v materiální stránce. Úmyslné jednání spočívající v drobném ublížení na zdraví je méně společensky nebezpečné a

¹⁷ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 12. 2007, sp. zn. 4 As 40/2007, podobně i rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 1. 2009, sp. zn. 9 As 13/2008

¹⁸ JEMELKA, VETEŠNÍK: *Zákon o přestupcích...*, s. 257

¹⁹ Tamtéž

²⁰ Tamtéž s. 258

těž nedosahuje intenzity újmy na zdraví postižitelné dle trestního práva. Zdali se jedná o přešupek či již o trestný čin, je na posouzení správního orgánu. Ten musí zohlednit všechny podstatné okolnosti případu, tedy zejm. intenzitu poruchy zdraví, povahu poruchy, míru a způsob narušení tělesné a duševní integrity poškozeného apod. V případě důvodných pochybností, jestli jde o přešupek či trestný čin, bude věc postoupena v souladu s § 71 PřestZ. To může správní orgán učinit s ohledem na negativní vymezení přešupku dle § 2 odst. 1 PřestZ.²¹

Dalším způsobem hrubého jednání může být nepravdivé obvinění z přešupku. V tomto případě musí pachatel vědět, že osoba může být stíhána za přešupek, který nespáchala. Pachatel vědomě učiní vůči konkrétní osobě obvinění, které se nezakládá na pravdivých tvrzeních.²² Podobné znění obsahuje i trestní zákoník v § 345 upravující skutkovou podstatu křivého obvinění. Pachatel bude stíhán pro trestný čin, pokud křivě obviní postiženou osobu ze spáchání trestného činu. Rozdíl mezi trestným činem a přešupkem spočívá tedy v tom, zda je postižený nařknut nepravdivým obviněním ze spáchání trestného činu nebo přešupku.

Další možný způsob jednání narušující občanské soužití je schválnost. I když tento pojem není nijak v právním řádu upřesněn, musí jít o hrubé jednání, které se výrazným způsobem nepříznivě dotýká jinak poklidného života osob a současně tím narušuje občanské soužití. Osobám toto jednání znepríjemňuje život a s ohledem na intenzitu dopadu následků do života postižených osob se může jednat i o jednání až šikanózní.²³ Jako příklad uvádím situaci, kdy pachatel bránil osobám opustit pozemek po vymezené cestě. Schválně zatarasil branku vlastním tělem. Jeho čin byl navíc doprovázen nadávkami a fyzickým napadením. V tomto případě nebylo podstatné tvrzení pachatele, že napadená osoba chodila mimo cestu vyznačenou věcným břemenem a rušila tak jeho vlastnické právo k pozemku. Předmětem daného řízení bylo, zda se pachatel dopustil svým jednáním přešupku proti občanskému soužití hrubým jednáním a nikoli vlastnické spory. Správní orgán rozhodl správně, když se zabýval pouze jednáním, které mělo znaky daného přešupku, a nebral v potaz vlastnická oprávnění osob. Závěrem jen dodávám, že pachatel svým hrubým úmyslným jednáním naplnil znaky skutkové podstaty tohoto přešupku.²⁴

²¹ Tamtéž

²² Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 8. 2007, sp. zn. 6 As 37/2005

²³ HORZINKOVÁ, KUČEROVÁ: *Zákon o přešupcích*..., s. 247.

²⁴ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 12. 2006, sp. zn. 4 As 69/2005. Obdobně rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 2. 7. 2010, sp. zn. 7 As 12/2010

Není možné vyjmenovat a určit všechna potencionální hrubá jednání. Další možné formy hrubých jednání zákonodárci pokryli termínem *jiná hrubá jednání*. Půjde o taková jednání, která narušují občanské soužití. Nepostačuje, aby chování pachatele bylo jen nevhodné, odporující morálním pravidlům (např. nezdvořilost, neslušnost), ale musí jít o jednání hrubé. Příkladem může být pomlouvání, vyhrožování jinou újmou na zdraví nebo vydírání, pokud nenaplnují znaky odpovídajících trestných činů.²⁵

Pod tento termín může být zahrnuto též obtěžování prostřednictvím SMS, e-mailů a jiných veřejných sítí. V každém případě musí být naplněny znaky hrubého jednání, a to z objektivního hlediska. Nelze vyvozovat závěry o spáchání přestupku jen ze subjektivního pohledu postižené osoby.²⁶

Na návrh se tento přestupek projedná jen v případě, že byl spáchán mezi osobami blízkými.

2.2 Přestupky proti majetku

Skutkové podstaty těchto přestupků jsou upraveny § 50 PřestZ. Chráněným zájmem jsou vlastnické vztahy. Konkrétně má být chráněn každý majetek.²⁷

Pachatelem může být jakákoliv fyzická osoba, která svým úmyslným jednáním naplní znaky skutkových podstat těchto přestupků. Úmyslné zavinění musí být pachateli jednoznačně prokázáno, jinak by se vůbec nejednalo o přestupek. Nebyl by tak naplněn jeden ze znaků skutkové podstaty a jednání by nebylo protiprávní. Tím však nezaniká právo poškozené osoby na náhradu vzniklé škody proti škůdci, kterou může vymáhat u civilního soudu.²⁸

Skutkové podstaty mohou být naplněny jedině výslovně uvedenými způsoby jednání (např. u písm. a) krádež, zpronevěra, podvod, zničení či poškození věci). Tyto jednotlivé formy útoků přestupkový zákon nevymezuje. Jejich definice vyplývají z trestního práva.²⁹

Na návrh se tyto přestupky projednají jen v případě, že jsou spáchány mezi osobami blízkými.

²⁵ ČERVENÝ, Zdeněk, ŠLAUF, Václav, TAUBER, Milan. *Přestupkové právo: komentář k zákonu o přestupcích a výňatky ze souvisejících zákonů*. 17. aktualizované vydání. Praha: Linde, 2011, s. 124.

²⁶ SMEJKAL, Vladimír. Kriminalita v prostředí informačních systémů a rektifikace trestního zákoníku. *Trestní právo*, 2003, roč. 2, č. 6, s. 166. Podobně rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 3. 2010, sp. zn. 2 As 84/2009

²⁷ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 7. 2007, sp. zn. 3 As 58/2005

²⁸ HORZINKOVÁ: *Přestupky a správní trestání...*, s. 108.

²⁹ JEMELKA, VETEŠNÍK: *Zákon o přestupcích...*, s. 267.

Výše uvedené platí u všech majetkových přestupků stejně. V dalším výkladu rozeberu jednotlivé skutkové podstaty. Svoji pozornost zaměřením především na objektivní stránku.

2.2.1 Přestupek proti majetku dle §50 odst. 1 písm. a) PřestZ

Skutkovou podstatu přestupku proti majetku dle § 50 odst. 1 písm. a) naplní ten, kdo úmyslně způsobí škodu na cizím majetku krádeží, zpronevěrou, podvodem nebo zničením či poškozením věci z takového majetku, nebo se o takové jednání pokusí.

Jedním z hlavních znaků skutkové podstaty je, že pachatel svým protiprávním jednáním způsobí škodu na cizím majetku. Škoda je charakterizována jako újma na majetku poškozené osoby a je objektivně vyjádřitelná penězi.³⁰

Při zjišťování výše škody musí správní orgán vycházet z ceny, za kterou se předmětná věc v době a místě činu obvykle prodává. Není-li možné výši určit takto, vychází se poté z účelně vynaložených nákladů na obstarání stejné nebo obdobné věci nebo její uvedení v předešlý stav.³¹

Pro odlišení přestupku od trestného činu je třeba znát výši vzniklé škody. Jednání postižitelná jako přestupek budou taková, při nichž škoda nedosahuje 5 000 Kč. Bude se tak jednat o škodu nepatrnou. Tato hranice výše vzniklé škody vychází z ustanovení trestního zákoníku, jenž je klíčovým pro odlišení přestupků proti majetku od majetkových trestných činů.³²

Pachatel se může přestupku dopustit jedině taxativně vyjmenovanými způsoby útoků, jimiž jsou krádež, zpronevěra, podvod, zničení či poškození věci. Jak již jsem naznačila výše, tyto pojmy objasním pomocí právní úpravy trestního práva.

Krádeží se rozumí přisvojení si cizí věci tím, že se jí pachatel zmocní a způsobí škodu na cizím majetku. Výše škody nesmí dosáhnout částky 5 000 Kč. Kdyby byla způsobena škoda rovnající se či přesahující tuto částku, byl by naplněn znak trestného činu krádeže dle § 205 odst. 1 písm. a) TrestZ. Pokud pachatel krádež spáchá jednáními, která jsou vymezena v trestním zákoníku § 205 odst. 1 písm. b) až e) a odst. 2 (např. čin spáchá vloupáním), nezáleží potom na výši vzniklé škody. V těchto případech bude osoba postihována vždy při splnění všech ostatních podmínek za trestný čin. Znakem krádeže je zmocnění se věci. To znamená, že ji pachatel odejme z faktické moci oprávněné osoby a sám bude s věcí

³⁰ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 24. 1. 2001, sp. zn. 25 Cdo 2146/2000

³¹ § 137 TrestZ.

³² § 138 odst. 1 TrestZ.

disponovat jako její držitel. Sám sebe obohatí. Následkem jeho jednání je způsobení škody. Předmětem útoku je cizí věc, která náleží jiné osobě (nejčastěji půjde o vlastníka věci) než pachateli. Nikdo nemůže ukrást svoji věc. Subjekt si může присвоjit věc, která je ve spoluvlastnictví. Pachatel bude nakládat s věcí jako by byla jen jeho výlučným vlastnictvím. Vyloučením ostatních spoluvlastníků naplní znaky protiprávního činu.³³

Přestupku se lze dále dopustit také zpronevěrou. Pachatel si присvojí cizí věc nebo jinou majetkovou hodnotu, která mu byla svěřena a způsobí škodu na cizím majetku. Výše škody nesmí dosahovat částky 5 000 Kč, jinak by se jednalo o trestný čin zpronevěry dle § 206 odst. 1 TrestZ. Poškozená osoba svěří svoji věc pachateli s tím, že s ní bude nakládat určitým způsobem. Pokud by s ní zacházel v rozporu s účelem, pro který mu byla svěřena, a bude mít ze svého jednání užitek, naplní tím znak přestupku. Svěřenou věcí je např. úschova, zástava, půjčka určité věci apod. Půjde vždy o věc konkrétně určenou a subjekt je povinen tuto věc vrátit jejímu oprávněnému držiteli. Pachatelem může být jedině osoba, které byla věc svěřena.³⁴

Další možností, jak naplnit skutkovou podstatu, je podvodné jednání. Pachatel se podvodu dopustí tak, že sebe nebo jiného obohatí tím, že uvede někoho v omyl, využije omylu nebo zamlčí podstatné skutečnosti a způsobí škodu na majetku. Opět výše škody nesmí dosáhnout částky 5 000 Kč, jinak by šlo o trestný čin podvodu dle § 209 odst. 1 TrestZ. Podstata podvodu spočívá zejména na vymezení omylu. Tímto se rozumí rozpor mezi představou a skutečností. Postižený nemá žádnou představu o důležité okolnosti, nemá žádné obavy. Osoba může být uvedena v omyl. Pachatel v tomto případě předstírá určité okolnosti, které nejsou ve shodě se skutečností. Například poskytne osobě nepravdivou informaci nebo využije lsti. Pachatel také může využít omylu jiné osoby. Sám mylné představy nevyvolá, ale poté co pozná, že osoba jedná v omylu, tohoto stavu využije a obohatí sebe nebo jiného. Pachatel může také zamlčet podstatné skutečnosti. Zde jde o jednání, kdy pachatel zatají skutečnosti, které jsou podstatné a důležité pro rozhodnutí poškozeného. Kdyby tato osoba podstatná fakta znala, jistě by např. neuzavřela smlouvu, nebo by nedošlo k plnění závazku z její strany. Tyto způsoby podvodného jednání musí vést ke zmenšení majetku poškozeného, a tím k obohacení pachatele či jiné osoby.³⁵

³³ JELÍNEK, Jiří a kol. *Trestní zákoník a trestní řád s poznámkami a judikaturou: zákon o soudnictvích ve věcech mládeže, zákon o výkonu vazby, zákon o výkonu trestu odnětí svobody, advokátní tarif*. 2. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2011, s. 274 – 279.

³⁴ Tamtéž, s. 280.

³⁵ usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. 6. 2010, sp. zn. 6 Tdo 483/2010

Skutkovou podstatu může pachatel naplnit také zničením či poškozením věci. Výše škody nesmí dosáhnout 5 000 Kč, jinak půjde o trestný čin poškození cizí věci dle § 228 odst. 1 TrestZ. Zničení věci je její úplné znehodnocení. Věc neplní již nadále svoji funkci. Poškození je jen částečné znehodnocení věci, čímž dojde ke zmenšení hodnoty věci.³⁶

Za tento přestupek bude pachatel postihován i v případě, kdy se o uvedená jednání jen pokusí. Pokus³⁷ je jedním z vývojových stádií v protiprávní činnosti postižitelné zejména u trestných činů. U přestupků obecně platí, že tato stadia nemají. V tomto případě je ale pokus součástí skutkové podstaty, nikoli jeho vývojovým stádiem. Pokus je jednání, které porušuje či ohrožuje zájmy společnosti. Toto jednání bezprostředně směřuje k dokonání přestupku pachatelem, ale k dokonání nedojde. Jako příklad zde uvádím situaci, kdy pachatel měl v úmyslu ukrást cigarety malé hodnoty v samoobsluze. Než ale došlo k dokonání tohoto činu, byl zadržen pokladní před odchodem z obchodu. V tomto případě ho lze postihnout jen za pokus o krádež.³⁸

2.2.2 Přestupek proti majetku dle §50 odst. 1 písm. b) PřestZ

Skutkovou podstatu přestupku proti majetku dle § 50 odst. 1 písm. b) naplní ten, kdo úmyslně neoprávněně užívá cizí majetek nebo si присvojí cizí věc nálezem nebo jinak bez přivolení oprávněné osoby.

Jedna z možných uvedených forem útoku, kterou lze naplnit znaky přestupku, je neoprávněné užívání cizího majetku. Charakteristika způsobu jednání vychází z vymezení trestného činu neoprávněného užívání cizí věci dle § 207 odst. 1 TrestZ. Z tohoto ustanovení vyplývá, že pachatel bude odpovědný za přestupek, pokud úmyslně neoprávněně užívá cizí majetek malé hodnoty nebo neoprávněným užíváním na cizím majetku, který mu byl svěřen, způsobí škodu malé hodnoty.

V obou případech se musí jednat o přechodné užívání věci. To znamená, že pachatel bude s cizím majetkem disponovat jen dočasně s úmyslem ho po určité době vrátit oprávněné osobě. Pokud by bylo jeho záměrem ponechat si majetek ve své moci trvale, mohl by svým jednáním naplnit znaky jiného přestupku. Jednalo by se např. o krádež nebo zpronevěru, za něž by byl postihován dle § 50 odst. 1 písm. a) PřestZ.³⁹

³⁶ JELÍNEK: *Trestní zákoník...*, s. 318.

³⁷ Legální definice pokusu vychází z § 21 odst. 1 TrestZ.

³⁸ rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 7. 2007, sp. zn. 3 As 58/2005

³⁹ HORZINKOVÁ, ČECHMÁNEK: *Přestupky...*, s. 109.

Dalším důležitým odlišujícím znakem od trestného činu je cena majetku nebo vzniklé škody. O přešupek půjde, pokud jeho hodnota nedosáhne 25 000 Kč. Tato hranice ceny majetku či vzniklé škody vychází z ustanovení § 138 odst. 1 TrestZ, dle kterého škodou nikoli malou se rozumí nejméně 25 000 Kč. Pokud by tedy výše škody či hodnota majetku dosáhla této částky nebo ji přesáhla, bude pachatel stíhán již za trestný čin.

Pachatel může přechodně užívat i cizí motorové vozidlo. V tomto případě nezáleží na hodnotě vozidla a jednání bude vždy posuzováno jako trestný čin.⁴⁰

Skutková podstata může být naplněna také tím, že si odpovědný subjekt cizí věc přisvojí nálezem nebo jinak bez přivolení oprávněné osoby (zejména půjde o vlastníka nebo oprávněného držitele). Korespondujícím trestným činem je zatajení věci dle § 219 odst. 1 TrestZ. Rozdíl mezi trestným činem a přešupkem je opět spatřován ve výši hodnoty věci. O přešupek se bude jednat v případech, kdy hodnota přisvojené věci nebude dosahovat částky 5 000 Kč.⁴¹

Jestliže někdo nalezne ztracenou věc, je povinen ji vrátit tomu, komu patří nebo jejímu vlastníkovi. To může samozřejmě učinit jen za předpokladu, že tuto osobu bude znát. Za nález se totiž považuje jediné věc ztracená. Oprávněná osoba k věci nepozbývá vlastnická práva. Dočasně jen ztrácí možnost s věcí nakládat, mít ji tedy ve své faktické moci. Ztráta věci je událostí, která nastala, aniž by osoba projevila svoji vůli věc opustit. Může nastat situace, kdy nálezce neví, komu má být věc vrácena. V takovém případě musí nález oznámit obci, na jejímž území byla věc najita. Obec se pak o tuto věc postará a vyhlásí nález, tak aby se o něj mohla oprávněná osoba přihlásit. Jestliže se o věc nikdo do tří let od učiněného oznámení nepřihlásí, stane se vlastníkem věci nálezce, obec nebo jiná osoba, které byla svěřena.⁴² Na tomto místě jsem učinila jen stručnou charakteristiku nálezu postačující našim účelům. Samotná problematika nálezu spadá spíše do oblasti soukromého práva a není předmětem této práce. Nálezce se tak dopustí přešupku v případě, pokud nalezenou věc neodevzdá oprávněné osobě, nebo nález neohlásí na obci v úmyslu si věc přivlastnit.

Jestliže si pachatel ponechá odloženou či zapomenutou věc ačkoliv ví, kdo je jejím držitelem, bude odpovědný za krádež dle § 50 odst. 1 písm. a) PřestZ. Zapomenutá či odložená věc se nepovažuje za věc ztracenou. Oprávněná osoba ví, kde věc ponechala, a

⁴⁰ JEMELKA, VETEŠNÍK: *Zákon o přešupcích...*, s. 269.

⁴¹ Tamtéž

⁴² Nález je upraven § 1051 až § 1062 ObčZ.

okamžitě se pro ni vrací. V takovéto situaci nepozbývá svou faktickou moc. Věc je pořád v jejím dosahu.⁴³

Pachatel si může věc присвоjit i jinak, bez přivolení oprávněné osoby. Například se cizí věc dostane k pachateli omylem. Ten později zjistí, že věc mu po právu nenáleží, a přesto si ji úmyslně ponechá. Kdyby o omylu jiného věděl od počátku a využil ho, naplní tímto znaky podvodu dle § 50 odst. 1 písm. a) PřestZ.⁴⁴

Jiným příkladem může být i situace, kdy pachatelka vezme dětem míče, aby tím zabránila rozbití oken. Odvracela tak bezprostředně hrozící škodu. Svým jednáním naplnila znaky okolnosti vylučující protiprávnost dle § 2 odst. 2 písm. b) PřestZ (tzv. jednání v krajní nouzi). Poté ale míče odmítala po dobu dvou měsíců vrátit, a to i navzdory naléhání rodičů. Tímto se dopustila přestupku úmyslného přisvojení si cizí věci bez přivolení oprávněné osoby.⁴⁵

I když protiprávní jednání pachatele bude naplňovat všechny formální znaky přestupku, nemusí být splněna materiální stránka. Správní orgán musí v řízení posoudit, jestli je jednání nebezpečné pro společnost. To bude přicházet v úvahu, kdy hodnota věci bude minimální. Půjde o bagatelní věc neohrožující zájmy ve společnosti. V takovém případě správní orgán řízení zastaví dle § 76 odst. 1 písm. a) PřestZ.⁴⁶

Před zahájením zřízení může správní orgán také věc odložit dle § 66 odst. 3 písm. g) PřestZ. Tuto možnost má pouze v případech, kdy se jedná o přestupek projednávaný z moci úřední. Půjde-li o návrhový přestupek, nelze z výše uvedeného důvodu věc odložit. Samotné řízení je zde zahájeno okamžikem podání návrhu dle § 44 odst. 1 SpŘ. Správní orgán může věc odložit jedině pro opožděné podání dle § 66 odst. 3 písm. f) PřestZ.

2.2.3 Přestupek proti majetku dle § 50 odst. 1 písm. c) PřestZ

Přestupku proti majetku dle § 50 odst. 1 písm. c) se dopustí ten, kdo úmyslně ukryje, nebo na sebe nebo jiného převede věc, která byla získána přestupkem spáchaným jinou osobou, nebo to, co za takovou věc bylo opatřeno.

Přestupek svou charakteristikou odpovídá trestnému činu podílnictví dle § 214 a § 215 TrestZ. Odlišujícím rysem je skutečnost, že věc byla získána přestupkem, nikoli trestným

⁴³ ČERVENÝ, ŠLAUF, TAUBER: *Přestupkové právo: komentář...*, s. 128.

⁴⁴ JEMELKA, VETEŠNÍK: *Zákon o přestupcích...*, s. 270.

⁴⁵ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 2. 2008, sp. zn. 1 As 1/2008

⁴⁶ ČERVENÝ, ŠLAUF, TAUBER: *Přestupkové právo...*, s. 128.

činem. Z hlediska formy zavinění lze přestupek spáchat jen úmyslně, zatímco trestný čin i z nedbalosti. Není podstatné, jakým jednáním jiné osoby byla věc získána (např. krádeží, podvodem atd.), ani to jakým způsobem si opatřila protihodnotu věci (např. prodejem, výměnou). Stejně tak není důležitý způsob převedení takové věci pachatelem na sebe či jiného. Nezáleží na formě převodu ani na pohnutce. Pachatel může věc např. dostat darem, nebo ji může koupit od zloděje apod.⁴⁷

Důležitým znakem je pachatelovo vědomí o tom, že konkrétní věc nebo to, co za ní bylo opatřeno, byly získány přestupkem spáchaným jinou osobou. Správní orgán musí úmyslné jednání prokázat. Při dokazování bude vycházet ze všech skutkových okolností, a to zejména z místa, z osobnosti obviněného i z nízké prodejní ceny věci. Odpovědným subjektem tohoto přestupku bude tedy vždy osoba jiná než ta, která jiným přestupkem věc získala.⁴⁸

Pachatel musí mít možnost s věcí nakládat, jinak by ji nemohl ukrýt nebo převést na sebe či jiného. Důvodem skrývání věci je např. ztížení jejího nalezení u osoby, která tuto věc získala přestupkem. Správní orgán tak nemá možnost tuto osobu najít, potrestat a uložit jí sankci.⁴⁹

2.3 Ublížení na zdraví způsobené při dopravní nehodě dle § 125c písm. h) SilZ

Skutková podstata ublížení na zdraví způsobené dopravní nehodou je upravena v § 125c písm. h) SilZ. Podle tohoto ustanovení se přestupku dopustí fyzická osoba, tím že v provozu na pozemních komunikacích způsobí dopravní nehodu, při které je jinému ublíženo na zdraví.⁵⁰

Objektem je prioritně zájem na ochraně života a zdraví osob, jejich bezpečnosti při provozu na pozemních komunikacích, a dále též ochrana jejich majetku.⁵¹ Z hlediska subjektivní stránky postačí nedbalost. Skutková podstata bude naplněna za předpokladu, že dojde k porušení některé z povinností uložených zákonem o silničním provozu. V tomto

⁴⁷ JEMELKA, VETEŠNÍK: *Zákon o přestupcích...*, s. 270.

⁴⁸ HORZINKOVÁ: *Zákon o přestupcích...*, s. 265.

⁴⁹ JEMELKA, VETEŠNÍK: *Zákon o přestupcích...*, s. 270.

⁵⁰ § 125c odst. 1 písm. h) zákona č. 361/2000 Sb., o silničním provozu, vzpp. Stejná dikce byla dříve uvedena ve zvláštní části PřestZ, konkrétně v §22. Toto ustanovení bylo zrušeno s účinností od 1. 8. 2011 zákonem č. 133/2011 Sb., a stalo se součástí zákona o silničním provozu.

⁵¹ KUČEROVÁ, Helena. *Zákon o silničním provozu s komentářem a judikaturou a předpisy související*. 2. vydání. Praha: Leges, 2011, s. 603.

případě může spáchat přešupek pouze tzv. speciální subjekt, jímž je osoba účastníci se přímo provozu na pozemních komunikacích. Za účastníka provozu se nepovažuje pouze řidič vozidla, ale je jím např. i chodec, jezdec na zvířeti, cyklista atd.⁵²

Pachatel nemůže být stíhán za přešupek v případě, kdy způsobí zranění jen sobě samému. Postih za sebezranění byl novelizací zákona č. 215/2007 Sb. s účinností od 22. 8. 2007 odstraněn. Pachatel bude odpovědný za své jednání, pokud dojde při dopravní nehodě k ublížení na zdraví jiné osoby.⁵³

Dopravní nehoda je událost v provozu na pozemních komunikacích, například havárie nebo srážka, která se stala nebo byla započata na pozemní komunikaci a při níž dojde k usmrcení nebo zranění osoby nebo ke škodě na majetku v přímé souvislosti s provozem vozidla v pohybu.⁵⁴ O dopravní nehodu nepůjde např. v situaci, kdy ke zranění osoby dojde bez spojitosti se srážkou s jiným účastníkem provozu. Dále se také nebude jednat o nehodu, když se účastník zraní při nastupování či vystupování z dopravního prostředku, aniž by k tomu došlo jednáním jiného. Ve všech případech je vždy na správním orgánu, aby zvážil, zda vzniklá událost naplňuje znaky dopravní nehody.⁵⁵

Následkem dopravní nehody je způsobení újmy na zdraví. Co se tímto pojmem rozumí, bylo vysvětleno již výše u přešupku ublížení na zdraví. Na tomto místě jen připomenu, že definice ublížení na zdraví vychází z § 122 TrestZ. Pachatele nelze automaticky postihovat za každé zranění způsobené při dopravní nehodě. Nejvyšší správní soud dospěl ve svém rozhodnutí k závěru, že pouhý subjektivní pocit osoby o způsobeném zranění neznamena bezprostřední použití dané skutkové podstaty. Změna zdravotního stavu postiženého musí být objektivně posouzena zejm. lékařskými posudky. Podstatné je též zhodnocení stránky zavinění nejen u samotného pachatele, ale i u osoby postižené tímto protiprávním jednáním. I tato osoba si musí počínat obezřetně jako každý jiný účastník provozu na pozemní komunikaci. Nelze požadovat jen po řidiči, aby předpokládal všechna možná porušení pravidel provozu ze strany ostatních účastníků. I oni mají povinnost chovat se co nejopatrněji.⁵⁶

Naopak také může dojít až k takovému poranění osoby, kdy se jednání pachatele bude posuzovat jako trestný čin ublížení na zdraví.

Na návrh se přešupek projedná jen v případě, že je spáchán mezi osobami blízkými.

⁵² KOČÍ, Renata, KUČEROVÁ, Helena. *Silniční právo*. Praha: Leges, 2009, s. 138.

⁵³ ČERVENÝ, ŠLAUF, TAUBER. *Přestupkové právo: Komentář...*, s. 73.

⁵⁴ §47 odst. 1 zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích, vzpp.

⁵⁵ KUČEROVÁ, Helena. *Zákon o silničním provozu s komentářem a judikaturou a předpisy související*. Praha: Leges, 2008, s. 223.

⁵⁶ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 8. 2008, sp. zn. 5 As 32/2008.

3 Procesněprávní úprava návrhových přestupků

Přestupkové řízení je zvláštním druhem správního řízení. Vymezuje postavení subjektů a jejich práva a povinnosti. Procesní pravidla jsou upravena ve třetí části přestupkového zákona. Tato úprava není komplexní a subsidiárně se použije obecný procesní předpis správní řád.⁵⁷ Řízení o taxativně vyjmenovaných návrhových přestupcích upravuje přestupkový zákon zejména v § 68, který následně podrobně rozeberu. Zaměřím se na účastníky řízení, příslušnost správního orgánu, lhůtu k podání návrhu, náležitosti návrhu a osobu blízkou. Blíže bude probrána také problematika odložení věci, smír a zastavení řízení. V následujících řádcích se pokusím poukázat na vznikající problémy a jejich možná řešení.

3.1 Zahájení řízení

Obecně se přestupky projednávají z moci úřední. Výjimku tvoří tzv. návrhové přestupky, jejichž hmotněprávní stránku jsem specifikovala v druhé kapitole. Přestupek ublížení na cti se projedná vždy jen na návrh. Ostatní vymezené přestupky se projednají na návrh jen v případě, že byly spáchány mezi osobami blízkými. Řízení může být zahájeno jen na základě podaného návrhu oprávněnou osobou. Jde o průlom do jinak platné zásady oficiality. V tomto případě záleží pouze na osobě, zda svým úkonem zahájí řízení. Bez návrhu nemůže být věc projednána z úřední povinnosti. Veřejný zájem na projednání přestupku zde ustupuje individuálnímu zájmu oprávněné osoby, v jejíž dispozici je podání návrhu.⁵⁸ Tímto způsobem zahájení řízení se limituje zasahování veřejné moci do soukromé sféry osob. Kdyby došlo k zahájení řízení bez kvalifikovaného návrhu, rozhodnutí by bylo nezákonné.

Přestupkový zákon stanovuje podmínky, které musí správní orgán sledovat pro zahájení řízení o návrhovém přestupku. Návrh musí být podán osobou k tomu oprávněnou, musí být zachována lhůta k jeho podání a dále návrh musí obsahovat všechny stanovené náležitosti.⁵⁹

⁵⁷ § 51 PřestZ

⁵⁸ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 8. 2009, sp. zn. 9 AS 57/2008

⁵⁹ ČERNÝ, Jan, HORZINKOVÁ, Eva, KUČEROVÁ, Helena. *Přestupkové řízení*. 12. vydání. Praha: Linde, 2011, s.145-146.

3.2 Odložení věci

Řízení je zahájeno dnem dojití návrhu k příslušnému správnímu orgánu. Před zahájením řízení může správní orgán shledat důvod pro odložení věci dle § 66 PřestZ. Jedním z nich je i opožděné podání návrhu. Přestupkový zákon ale dále neupravuje, jakou formou má být rozhodnuto o odložení podaného návrhu na projednání přestupku. Dle znění § 66 odst. 4 PřestZ se o odložení věci nevydává rozhodnutí a vyzoomí se o něm pouze poškozený.

Toto ustanovení lze však aplikovat jen na řízení vedená z moci úřední, kde osobám nevzniká nárok na zahájení řízení. Ty mohou pouze podat správnímu orgánu podnět k zahájení řízení. Správní orgán poté sám zváží, jestli v konkrétním případě je veřejný zájem na projednání věci. Neexistuje totiž žádné ústavně zaručené subjektivní právo na to, aby byla jiná osoba pro správní delikt stíhaná.⁶⁰

U návrhových deliktů je tomu jinak. Nejvyšší správní soud správně došel k závěru, že se na tyto případy použije přiměřeně ustanovení správního řádu. Konkrétně § 43 odst. 2 SpŘ, který upravuje formu odložení věci v řízení o žádosti. Správní orgán o odložení věci vydá usnesení, které se oznamuje navrhovateli. Odložení věci se zcela zásadním způsobem dotýká samotného navrhovatele. On je ten, kdo může návrhem podnítit zahájení řízení. Jestliže tohoto práva využije, pak musí mít i možnost nechat úkony správních orgánů prověřit prostřednictvím opravných prostředků. Přestupkový zákon dává navrhovateli možnost hájit svá práva a zájmy u taxativně stanovených přestupků podáním návrhu. I z tohoto důvodu musí správní orgán o odložení věci vydat rozhodnutí, nesmí to být jen neformální úkon. Na tyto případy nelze aplikovat ustanovení § 66 odst. 4 PřestZ. Správní orgán odložením věci zasahuje do práv navrhovatele, a proto je vhodné vyhotovit o tom rozhodnutí v materiálním smyslu. Jelikož je rozhodnutí o odložení věci posledním rozhodnutím v řízení, pak musí mít navrhovatel možnost seznámit se z důvody odložení a popřípadě využít opravné prostředky.⁶¹ Užití právní úpravy správního řádu připouští i odborná literatura.⁶²

⁶⁰ usnesení Ústavního soudu ze dne 26. 6. 2001, sp. zn. II. ÚS 345/01

⁶¹ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 8. 2009, sp. zn. 9 As 57/2008

⁶² VEDRAL, Josef. *Správní řád: komentář*. 2. vydání. Praha: BOVA Polygon, 2012, s. 470-471.

3.3 Účastníci řízení

Účastníkem řízení je navrhovatel, kterým může být postižená osoba, její zákonný zástupce nebo opatrovník.⁶³ Postavení tzv. neopominutelného účastníka mu přiznává § 72 písm. d) PřestZ. Podle tohoto ustanovení bude navrhovatel účastníkem vždy, pokud na jeho podaný návrh dojde k zahájení řízení. Právní úprava účastníků v přestupkovém zákoně je speciální ke správnímu řádu. Ten v § 27 rozlišuje účastníky z pohledu procesního postavení na hlavní dle odst. 1 nebo vedlejší (dotčené na svých právech) dle odst. 2.

Otázkou je, do které skupiny se řadí navrhovatel. Přestupkový zákon sice vymezuje navrhovatele jako účastníka řízení, ale dále neupravuje jeho procesní postavení. Jelikož tento zvláštní zákon blíže nespecifikuje postavení navrhovatele, měl by pak být obecně v postavení účastníka podle § 27 odst. 2 SpŘ.⁶⁴ Rozhodnutím mu totiž nevznikají ani nejsou deklarovány žádná práva či povinnosti. Navrhovatel nemá faktické subjektivní právo na vyslovení viny. Z uvedeného lze vyvozovat postavení navrhovatele jako vedlejšího účastníka. Osobně se ale přikláním k názoru, že jde spíše o hlavního účastníka. Bez jeho podaného návrhu by vůbec nemohl být přestupek projednán. Je tak esenciálním prvkem pro zahájení řízení, tudíž by se mělo na něho pohlížet jako na hlavního účastníka dle § 27 odst. 1 písm. a) SpŘ.⁶⁵

3.4 Příslušnost správního orgánu

Návrh na zahájení řízení musí být podán věcně a místně příslušnému orgánu do zákonem stanovené lhůty. Řízení jinak nebude zahájeno a věc bude odložena. Příslušnost správních orgánů je upravena v § 53 až §55 PřestZ. Ve většině případů bude věcně příslušný k projednání návrhových přestupků obecní úřad. Přestupky spáchané porušením povinností stanovených v zákoně o silničním provozu projednávají orgány Policie. Může se stát, že oprávněná osoba podá svůj návrh na zahájení řízení nepřislušnému orgánu. V takovém případě tento orgán postoupí návrh příslušnému orgánu dle § 12 SpŘ. Logicky to musí stihnout v zákonné lhůtě pro podání návrhu, jinak orgánu nezbude nic jiného než věc odložit z důvodu opožděného podání návrhu na zahájení řízení dle § 66 odst. 3 písm. f) PřestZ. V těchto případech postižené osobě nesvědčí pravidlo o zachování lhůty.

⁶³ §68 odst. 1 PřestZ

⁶⁴ Toto postavení vyplývá z § 27 odst. 3 SpŘ

⁶⁵ VEDRAL, Josef. Přestupkové řízení a nový správní řád. *Správní právo*, 2006, roč. , č. 3, s. 161-163. Opačný názor sdílí PRÁŠKOVÁ, Helena. Nový správní řád a řízení o správních deliktech. In VOPÁLKA, Vladimír (ed). *Nový správní řád*. Praha: ASPI, 2005, s. 287.

Navrhovatel má také možnost učinit podání u nadřízeného správního orgánu, pokud nemůže z vážných důvodů podat návrh u příslušného orgánu. V této situaci mu však zůstává zachována lhůta pro podání návrhu dle § 41 odst. 1 písm. d) SpŘ.⁶⁶ Orgán vyššího stupně následně věc postoupí příslušnému orgánu. V každém případě je řízení zahájeno vždy teprve doručením návrhu věcně a místně příslušnému orgánu.

3.4.1 Poučovací povinnost

Poučovací povinnost je jednou ze základních zásad činnosti správních orgánů plynoucí z § 4 SpŘ. Osoba musí být zejména poučena o povinnosti podat návrh ve stanovené lhůtě, o náležitostech návrhu, i o možném zastavení řízení a jeho důsledcích v podobě náhrady nákladů řízení. Poučit postiženou osobu musí zejména orgán příslušný k vedení řízení. V mnoha případech se ale osoba dostává do prvotního kontaktu s Policií. I ona musí náležitě osobu poučit o možnosti podat návrh. Bohužel většinou z její strany dochází k nedostatečnému poučení.

Orgány Policie běžně posílaly správnímu orgánu podaná oznámení s tím, že osobu poučily o potřebě podat návrh k zahájení řízení. Nedostatek byl spatřován v tom, že domnělé poučení nebylo v podaném oznámení stvrzeno podpisem případného navrhovatele. Správní orgán z tohoto oznámení následně vycházel a čekal, jestli do zákonné lhůty podá osoba návrh na projednání přestupku. Když se tak nestalo, věc byla odložena. Takový postup je chybný. Veřejný ochránce práv správně zkonstatoval, že poučovací povinnost správního orgánu a Policie je splněna, pokud postižená osoba podepíše poučení poskytnuté ze strany Policie, respektive pokud mu je řádně doručeno poučení ze strany správního orgánu.⁶⁷ Pokud tedy orgán Policie neúplně poučí osobu o potřebě podat návrh na projednání přestupku, je následně povinností správního orgánu tyto nedostatky odstranit. Správní orgán by mohl vadu napravit např. zasláním předtištěného formuláře.

3.5 Lhůta k podání návrhu

Návrh se podává u příslušného správního orgánu nejpozději do tří měsíců ode dne, kdy se navrhovatel dozvěděl o přestupku nebo o postoupení věci orgánem činným v trestním řízení. Je-li návrh podán opožděně, správní orgán věc odloží. Lhůta začne běžet ode dne, kdy

⁶⁶ VEDRAL: *Správní řád...*, s. 475-476.

⁶⁷ Stanovisko Veřejného ochránce práv ze dne 8. 12. 2008, sp. zn. VOP 2972/2008/VOP/PPO

se navrhovatel dozvěděl o přestupku. Zpravidla půjde o den, kdy byl přestupek spáchán. Výjimečně se navrhovatel dozví o přestupku později, např. postižená osobě byla odcizena věc, a to zjistí v jiný časový okamžik než v ten, kdy byl přestupek spáchán. Není možné vykládat začátek běhu lhůty okamžikem, kdy se osoba dozvěděla teprve od Policie, že jde o tento typ přestupku.⁶⁸

Obdobně tomu bude i v situacích, kdy postiženou osobou bude mladistvý. Návrh na projednání přestupku za něho může podat jeho zákonný zástupce. To může učinit až od okamžiku, kdy se o spáchaném přestupku dozví od mladistvého. Pro tyto případy je i zákonný zástupce označen v přestupkovém zákoně za navrhovatele, na jehož návrh se projedná přestupek. Zákonný zástupce bude účastníkem řízení. Lhůta by měla začít běžet až od okamžiku, kdy se o přestupku dozvěděl zákonný zástupce od mladistvého.

Lhůta k projednání přestupku je charakteristikou zákonná, subjektivní a prekluzivní. Správní orgán nemůže tuto lhůtu prodloužit ani zkrátit nebo prominout zmeškání úkonu.

Jedná se ale o lhůtu hmotněprávní či procesněprávní? To, jak se bude posuzovat, má dalekosáhlé následky pro samotného navrhovatele. Kdyby šlo o lhůtu hmotněprávní, musel by návrh dojít k příslušnému správnímu orgánu nejpozději poslední den lhůty. Naproti tomu u procesněprávní lhůty stačí, když poslední den bude návrh podán k poštovní přepravě. Přikláním se k názorům, že jde o lhůtu procesní. Jak již judikoval Ústavní soud, jestliže je lhůta stanovena v procesním předpise, považuje se za procesní.⁶⁹ Kdyby měl zákonodárce v úmyslu ji stanovit jako hmotněprávní, musel by to v daném ustanovení výslovně určit. Je nesporné, že lhůtu nelze prominout a jejím nedodržením dojde k prekluzi práva.

Obecným procesním předpisem upravující lhůty je správní řád, který se použije pro absenci úpravy v přestupkovém zákoně. Podle správního řádu je lhůta zachována, je-li podání učiněno poslední den nejen u příslušného orgánu, ale i v případě předání k poštovní přepravě.⁷⁰ Jelikož je zahájení řízení o návrhu upraveno v procesní části přestupkového zákona, musí se na stanovené lhůty pohlížet jako na procesní z hlediska zachování lhůty pro podání návrhu. Pro tuto argumentaci můžu uvést, že opožděné podání návrhu správní orgán odmítne. Kdyby šlo o lhůtu hmotněprávní, bylo by třeba návrh věcně zamítnout. Chybným stanovením lhůty by došlo k odepření spravedlnosti.

⁶⁸ VARVAŘOVSKÝ, Pavel a kol. *Přestupky*. Brno: Kancelář veřejného ochránce práv ve spolupráci s Wolters Kluwer, 2012, s. 39.

⁶⁹ náleží Ústavního soudu ze dne 22. 3. 1994, sp. zn. Pl. ÚS 37/93

⁷⁰ § 40 odst. 1 písm. d) SpŘ

3.6 Náležitosti návrhu

Přestupkový zákon stanovuje, jaké náležitosti musí každé takové podání obsahovat. V návrhu musí být uvedeno, kdo je postiženou osobou, koho označuje navrhovatel za pachatele a kde, kdy a jakým způsobem měl být přestupek spáchán.⁷¹

Postižená osoba musí přesně formulovat svoji žádost na projednání přestupku. To neznamená, že tyto podstatné náležitosti musí být formulovány zcela precizně. Např. při rozhodování o přestupku urážky na cti nemůže správní orgán takové řízení zastavit jen z důvodu, že výrok prokázaný v řízení doslovně nesouhlasí s výrokem popsáním v návrhu. Správní orgán by neměl trvat na přesné shodě uvedených výroků. V řízení má být zjišťováno, jestli k urážlivým výrokům došlo. Výroky se mohou od sebe lišit obsahově, nikoli významově (např. v návrhu poškozený uvede urážku *práskač* a v probíhajícím řízení se prokáže, že ho pachatel nazval *udavačem*). Přesnost návrhu a jeho shoda se stavem zjištěným v řízení musí být posuzována z materiálního a ne z formálního hlediska.⁷²

Podobně lze uvažovat i ohledně přesného vymezení místa spáchání přestupku či označení pachatele. Opět není nutné, aby navrhovatel místo popsal přesnou adresou, číslem pozemku atd. Z návrhu musí být zřejmé, o jaké místo jde, což bude důležité pro určení místní příslušnosti správního orgánu.⁷³

Návrh je vlastně kvalifikovanou formou podání, jehož náležitosti upravuje § 37 a § 45 SpŘ. Návrh se posuzuje vždy dle svého obsahu, nikoli označení. Musí z něho být jasné, kdo ho činí, které věci se týká a co se navrhuje (v našem případě bude postižený navrhovat projednání přestupku).

Jde-li o osobu navrhovatele, musí uvést svoje jméno, příjmení, datum narození a místo trvalého bydliště nebo jinou adresu pro doručování. Návrh obsahuje také označení správního orgánu, kterému je určen a podpis osob, které ho činí. Může se stát, že některá z podstatných náležitostí bude chybět nebo bude návrh trpět jinými vadami. V takovém případě správní orgán pomůže navrhovateli k bezvadnému návrhu. Buď mu může pomoci nedostatky odstranit na místě, nebo ho vyzve k jejich odstranění v poskytnuté přiměřené lhůtě. Záleží jen na správním orgánu, který z těchto způsobů zvolí, přičemž musí vycházet zejména i ze zásady hospodárnosti. Jestliže navrhovatel neodstraní nedostatky, správní orgán může řízení zastavit dle § 66 odst. 1 písm. c) Spř. O těchto důsledcích musí být navrhovatel poučen.

⁷¹ § 68 odst. 2 PřestZ

⁷² Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 1. 2007, sp. zn. 2 As 60/2006

⁷³ Stanovisko Věřejného ochránce práv ze dne 10. 2. 2010, sp. zn. 6725/2009/VOP/IK

Nelze souhlasit s názory, že k zahájení řízení dojde teprve podáním návrhu, který bude splňovat všechny náležitosti (půjde o bezvadný návrh).⁷⁴

Mohla by nastat absurdní situace, kdy návrh bude podán s chybějícími údaji poslední den lhůty a oprávněná osoba již nebude mít možnost opravy či doplnění podání. Kdyby takovýto výklad byl vůlí zákonodárce, musel by to jasně stanovit. Jak je zřejmé, nebylo by pak potřeba dávat do zákona ustanovení o možnosti nápravy vad. Domnívám se proto, že řízení je zahájeno již samotným faktem podání návrhu, a to i vadného, u příslušného orgánu.⁷⁵ Kdyby tomu tak nebylo, přišel by navrhovatel o možnost ochrany svých práv na projednání přestupku.

Návrh může být učiněn písemně, ústně do protokolu, elektronicky se zaručeným elektronickým podpisem nebo jiným technickým prostředkem za podmínky dodatečného potvrzení do 5 dnů. Jestliže bude návrh potvrzen v této lhůtě, hledí se na něj jako na perfektní. Řízení tak bude zahájeno ke dni, kdy návrh došel příslušnému orgánu, účinky tedy nastanou zpětně. Až poté bude správní orgán zkoumat, jestli návrh netrpí vadami a zvolí postup pro případné odstranění nedostatků (viz. postup popsany výše).

Ve většině případů postižená osoba nezná zákonnou úpravu pro podání návrhu. Neví, jaké náležitosti má návrh obsahovat. Bylo by vhodné, aby každý správní orgán řešící přestupkovou agendu měl svůj vzor návrhu na projednání přestupku, který by pak již jen postižená osoba vyplnila. Tím by se předcházelo zdoluhavému procesu případných oprav vad, než by skutečně došlo k samotnému projednání přestupku. Domnívám se, že by toto řešení bylo výhodné jak pro správní orgán, tak i pro samotného navrhovatele. Tento postup by byl pro osobu velkým ulehčením právě v situaci, kdy návrh podává povětšinou po velmi stresujícím zážitku. Samozřejmě nelze opomenout, že veřejná správa je službou veřejnosti. Správní orgán se tak poskytnutím vzoru nezabývá povinností osobě poskytnout pomoc a poučit ji o jejich procesních právech.

3.7 Projednání přestupku z moci úřední dle § 68 odst. 3 PřestZ

V průběhu zahájeného řízení na návrh může správní orgán zjistit, že se nejedná o návrhový přestupek spáchaný mezi osobami blízkými.⁷⁶ Správní orgán nebude zahajovat nové

⁷⁴ JEMELKA, VETEŠNÍK. *Zákon o přestupcích*..., s. 327 – 328.

⁷⁵ Toto vyplývá z § 44 odst. 1 SpŘ

⁷⁶ § 68 odst. 3 PřestZ

řízení, ale bude pokračovat již v započatém z povinnosti ex offo. Povinností správního orgánu je totiž stíhat všechna deliktní jednání, o nichž se dozví.

Kdyby ale nastala opačná situace, tedy v řízení o přestupku zahajovaném z úřední povinnosti vyjde najevo, že se jedná o návrhový přestupek, bude nutné tuto vadu napravit. Řízení by bylo zastaveno usnesením dle § 66 odst. 2 SpŘ pro odpadnutí důvodu vést řízení. Příslušný orgán poučí postiženou osobu o možnosti podat návrh na projednání přestupku a jeho podáním dojde k zahájení řízení.⁷⁷

Domnívám se, že by v takovéto situaci postačil i jen souhlas postižené osoby s dalším projednáváním přestupku, místo nového zahájení řízení podaným návrhem.⁷⁸ Souhlas by tak mohl nahradit podání i znovu zahájení řízení a s tím spojené další úkony správního orgánu, které již jednou byly provedeny. Díky tomu by proces pokračoval dále a nedocházelo by k prodlužování celého řízení. I z hlediska zásady procesní ekonomie (hlavně z důvodu hospodárnosti) by to bylo rozumné.

Zákonodárce nejspíše opomněl do díkce tohoto ustanovení zahrnout přestupek ublížení na cti spáchaný při dopravní nehodě mezi osobami blízkými postižitelný dle § 125 c odst. 1 písm. h) silničního zákona. Zřejmě i u něho platí výše napsané a to s odkazem na zásadu legality.⁷⁹

3.8 Osoba blízká

Za osobu blízkou se považuje příbuzný v pokolení přímém, osvojitel, osvojenec, sourozenec a manžel, partner; jiné osoby v poměru rodinném nebo obdobném se pokládají za osoby sobě navzájem blízké jen tehdy, kdyby újmu, kterou utrpěla jedna z nich, druhá právem pociťovala jako újmu vlastní.⁸⁰

Podle této definice existují dvě skupiny osob, které se považují za vzájemně si blízké. První skupinu tvoří osoby v přímém pokolení (např. děti, rodiče, prarodiče, vnuci), osvojitel, sourozenec, manžel a partner. Vzájemná blízkost těchto osob plyne přímo z jejich příbuzenských vztahů. Druhou skupinu představují tzv. jiné osoby v poměru rodinném či obdobném jako např. druh, družka, osoby sešvagřené, teta, strýc, neteř, synovec, bratranec, osoby žijící ve společné domácnosti atd. Mezi těmito osobami musí existovat určitý vzájemný

⁷⁷ JEMELKA, VETEŠNÍK: *Zákon o přestupcích...*, s. 329

⁷⁸ ČERVENÝ, ŠLAUF, TAUBER: *Přestupkové právo: komentář...*, s. 149

⁷⁹ HORZINKOVÁ, KUČEROVÁ: *Zákon o přestupcích...*, s. 341

⁸⁰ § 68 odst. 4 PřestZ.

vztah. Nestačí pouhá skutečnost, že jsou v poměru rodinném či obdobném. Za osoby blízké se budou považovat jen v případě, že mezi nimi bude velmi silná citová vazba, díky které bude způsobenou újmu jedné z těchto osob pociťovat druhá jako vlastní. Správní orgán musí existenci takového vztahu zkoumat v každém konkrétním případě, přičemž bude vycházet ze všech skutkových okolností.⁸¹

Pro lepší představu na tomto místě uvádím případ, kdy se osoby neměly považovat za osoby blízké. Postižený žil v jedné domě se svojí neteří, která ho fyzicky napadala. Již dlouhodobě mezi sebou měli spory, které trvaly několik let. Tento útok oznámil postižený na Policii, která tento případ postoupila Komisi pro projednávání přestupků. Dle ní došlo ke spáchání přestupku dle § 49 odst. 1 písm. c) mezi osobami blízkými. Postižený byl orgánem poučen, že musí podat návrh na projednání přestupku. Komise pochybila, protože se vůbec nezabývala otázkou vzájemného vztahu mezi postiženým a neteří. V tomto případě nelze neteř považovat za osobu blízkou. Příbuzní měli dlouhodobý konfliktní vztah. Mezi osobami neexistovala silná citová vazba, na základě které by utrpěnou újmu jedné z nich pociťovala druhá jako vlastní. Komise tak měla tento případ prošetřit z úřední povinnosti.⁸²

Stejná definice osoby blízké se nachází i v § 125 TrestZ. Občanský zákoník nově upravuje, že se za osoby blízké budou považovat i osoby sešvagřené nebo osoby, které spolu trvale žijí. Tyto osoby se budou považovat sobě navzájem blízké do doby, než se prokáže opak.

Domnívám se, že by přestupkový zákon neměl na tuto změnu v soukromém právu reagovat novelizací. Kdyby se tak stalo, došlo by k rozšíření okruhu blízkých osob, aniž by bylo potřeba zkoumat existenci jejich vzájemného blízkého vztahu a citové vazby mezi nimi. Je vhodné, že u těchto správních deliktů je povinností správního orgánu tento vztah zkoumat. Nebylo by správné, kdyby se na tyto osoby hledělo jako na sobě si blízké do prokázání opaku. Například při spáchání ublížení na zdraví v rámci domácího násilí, by orgány nemohly zasáhnout a protiprávní čin projednat z moci úřední. Nezbyvalo by jim nic jiného než vyčkat na podání návrhu. Ve většině případů by ale postižená osoba nepodala návrh z důvodu strachu. Pachatel by tak zůstal nepotrestán. Není pochyb o tom, že i osoby spolu trvale žijící nemusí mít mezi sebou žádný citový vztah. I z těchto důvodů by bylo chybné navazovat na právní úpravu občanského zákoníku.

⁸¹ VARVAŘOVSKÝ: *Přestupky...*, s. 38.

⁸² Stanovisko Věřejného ochránce práv ze dne 12. 4. 2006, sp. zn. 3803/2005/VOP/IKČ

3.9 Zastavení řízení

Zahájené řízení může být z důvodů uvedených v § 76 PřestZ zastaveno dříve než dojde k meritornímu rozhodnutí ve věci. Nastalé skutečnosti vedou k odpadnutí důvodu dále vést řízení. Stane se tak i v případě, kdy návrhovač vezme svůj návrh zpět nebo se nedostaví k ústnímu jednání bez náležité omluvy nebo bez důležitého důvodu, ačkoliv byl řádně předvolán.⁸³ Správní orgán zastaví řízení vydáním rozhodnutí ve věci, nikoli usnesením. To vyplývá z toho, že se nejedná o zastavení řízení z procesních důvodů. Toto rozhodnutí zakládá ve věci překážku věci rozhodnuté a má účinky věci pravomocně rozhodnuté. Účastníkům se rozhodnutí o zastavení řízení oznámí. Také lze proti němu podat řádný opravný prostředek. Dojde-li k zastavení řízení z tohoto důvodu, je návrhovač povinen nahradit vzniklé náklady spojené s projednáváním přestupku.⁸⁴

Zákon upravuje i jiné příčiny vedoucí k zastavení řízení. U většiny z nich jde o zastavení z procesních důvodů. Správní orgán zastaví řízení usnesením, které se poznamená do spisu. Účastníci se o něm pouze vyrozumějí (např. telefonicky). Proti tomuto rozhodnutí se nelze odvolat. Takovýmto důvodem pro zastavení řízení je např. i uzavření smíru.

Nelze opomenout, že tato právní úprava v přestupkovém zákoně je speciální k § 66 SpŘ. Ten se použije v případech, které přestupkový zákon neupravuje. Jako důvod pro zastavení řízení není uvedeno např. neodstranění podstatných vad návrhu. Správní orgán zde bude postupovat dle § 66 odst. 1 písm. c) SpŘ.

3.10 Pokus o smír

U přestupku urážky na cti se správní orgán pokusí uraženého na cti a obviněného z přestupku smířit.⁸⁵ Zákonodárce tímto ustanovením vyjadřuje jednu ze zásad týkající se činnosti správních orgánů, a to zásady smírného odstranění rozporů. Pokus o smír je obligatorní částí tohoto řízení. Správní orgán je povinen pokusit se o uzavření smíru mezi návrhovatelem (uražený na cti) a obviněným.

Jestliže je správní orgán neúspěšný ve svém pokusu o smírné řešení sporu, bude pokračovat dále v přestupkovém řízení. I po nezdárném pokusu správního orgánu mají sami účastníci možnost smír uzavřít. Mohou tak učinit kdykoli během prvostupňového i odvolacího

⁸³ § 76 odst. 1 písm. j) PřestZ

⁸⁴ § 76 odst. 3 PřestZ

⁸⁵ § 78 PřestZ

řízení. Druhostupňový orgán může po uzavření smíru řízení zastavit nebo napadené rozhodnutí zrušit a věc vrátit k orgánu prvního stupně. Dojde-li k uzavření smíru ať již z iniciativy správního orgánu nebo účastníků, řízení se zastaví dle § 76 odst. 1 písm. k) PřestZ. Rozhodnutí o zastavení řízení se jen vyznačí ve spisu. Účastníkům se rozhodnutí nedoručuje. Ti o něm budou pouze vyrozuměni. Díky zastavení řízení z důvodu uzavření smíru, není návrhovátelem povinen hradit vzniklé náklady na řízení.⁸⁶

Smír je dohodou mezi stranami sporu. Zákon u něho nestanovuje žádné formální náležitosti. Účastníci ho mohou uzavřít klidně i ústně a orgán o tom informovat. Správní orgán poté uzavření smíru zaznamená do protokolu. V něm uvede i svůj pokus o smír a jeho výsledek. Správní orgán smír neschvaluje a nevydává o něm žádné rozhodnutí. Úprava obsažená v přestupkovém zákoně o žádném schvalování smíru nemluví, a proto postačí poznamenat uzavření smíru do spisu. Schvalování smíru správním orgánem je upraveno v § 141 odst. 8 SpŘ. Toto zákonné znění se týká pouze sporného řízení a nelze ho vztahovat na samotnou úpravu smíru v přestupkovém zákoně.⁸⁷

Otázkou je, jestli účastníci řízení o přestupku urážky na cti musí být přítomni na stejném ústním jednání za účelem pokusu o uzavření smíru. V takovém případě se přikláním k tomu, že správní orgán nemusí trvat na přítomnosti obou na stejném jednání. Kdyby na tom trval, může jít o porušení zásady rovnosti stran. Účastníci mají mít možnost přednést svoji věc za stejných podmínek, tak aby nedocházelo ke zvýhodňování jedné ze stran. Tyto závěry učinil veřejný ochránce práv. Lze s nimi jen souhlasit. Ombudsman provedl šetření ve věci pochybení správního orgánu, který trval na přítomnosti obou účastníků na témže ústním jednání z důvodu pokusu uzavření smíru. V daném případě se obviněný opakovaně nedostavoval k řízení, i když byl řádně předvoláván. Bylo zřejmé, že nejevil zájem o uzavření smíru. Správní orgán neměl trvat na přítomnosti obou stran, aby se pokusil o smírné řešení. Věc měla být projednána v nepřítomnosti obviněného. Orgán si vyložil pokus o smír tak, že musí být učiněn za účasti obou účastníků. Tím došlo ke zvýhodnění procesního postavení obviněného, který dosáhl prekluze. Takto provedené řízení bylo v rozporu s právem návrhovátele na projednání přestupku.⁸⁸

Přestupkový zákon obecně neupravuje možnost uzavření smíru u ostatních návrhových přestupků. Bylo by chybné domnívat se, že u nich nelze také smír uzavřít. Účastníci samozřejmě mohou takový postup zvolit a smířit se. Jelikož chybí zákonná úprava

⁸⁶ ČERNÝ, HORZINKOVÁ, KUČEROVÁ. *Přestupkové řízení...*, s. 148-149.

⁸⁷ HORZINKOVÁ, KUČEROVÁ: *Zákon o přestupcích...*, s. 394

⁸⁸ Stanovisko Veřejného ochránce práv ze dne 16. 9. 2009, sp. zn. 1658/2008/VOP/IK

smíru, musel by navrhovatel vzít svůj návrh zpět. Využije tak svého práva disponovat s návrhem. Správní orgán by vydal následně rozhodnutí o zastavení řízení. Nevýhodou tohoto postupu je, že navrhovateli vznikne povinnost nahradit náklady řízení. Na druhou stranu má zachované právo se proti výroku o nákladech odvolat. Je otázkou, zda by odvolací orgán k takovému důvodu zpětvzetí přihlédl a výrok o vzniklých nákladech změnil.

Závěr

Cílem práce bylo charakterizovat jednotlivé skutkové podstaty návrhových přestupků a poskytnout ucelenější přehled procesněprávní úpravy.

Nejprve jsem charakterizovala přestupek ublížení na cti. Jako jediný může být vždy projednán správním orgánem jen na návrh postižené osoby. Domnívám se, že úprava tohoto jednání je v přestupkovém zákoně nadbytečná. Jak bylo, již výše naznačeno, jde spíše o porušení osobnostních práv, které jsou chráněny ustanoveními občanského práva. Tato ochrana je z mého hlediska dostačující. Osobě se tak dostane satisfakce v podobě upuštění od neoprávněných zásahů do jeho práv nebo odstranění následků. Postižený může žádat zadostiučinění též v penězích. Pachatel je povinen nahradit osobě způsobenou škodu. Musí odčinit nemajetkovou újmu, jakož i způsobené duševní útrapy.⁸⁹ Nemajetková újma se odčiní přiměřeným zadostiučiněním. Zadostiučinění musí být poskytnuto v penězích, nezajistí-li jeho jiný způsob skutečné a dostatečně účinné odčinění způsobené újmy.⁹⁰

Urážející výroky se dotýkají soukromé sféry osoby. Povětšinou půjde o dlouhodobé rodinné či sousedské spory. Ve věci nelze spatřovat jakýkoli veřejný zájem, který by se dotýkal potřeby postihu z hlediska správního práva trestního.

Musím se též pozastavit nad problematikou svobody projevu. Jsou úředníci natolik odborně způsobilí hodnotit, které výroky již nespádají pod ochranu tohoto Listinou zaručeného práva⁹¹? Domnívám se, že tomu tak povětšinou nebude. U mnohých rozhodnutí o věci správně rozhodne až soud. I z tohoto důvodu se přikláním k názorům do budoucna ponechat pouze soukromoprávní úpravu.⁹² Na druhou stranu, půjde-li o nepravdivý údaj, může se postižená osoba domáhat ochrany podle ustanovení trestního zákoníku.

Dále jsem blíže specifikovala ublížení na zdraví z nedbalosti. Přestupkový zákon ale nikde nepodává jeho definici. Analogicky se použije úprava trestního práva. Trestní zákoník upravuje též ublížení na zdraví z nedbalosti. Rozdíl je spatřován akorát v tom, že o trestný čin půjde v případě, že k ublížení na zdraví z nedbalosti došlo porušením důležité povinnosti. Domnívám se, že by mohl trestní zákoník obsahovat i obecnou úpravu ublížení na zdraví z nedbalosti. Samo o sobě je ublížení na zdraví dosti závažným zásahem a osobě může způsobit trvalé následky. Byť půjde jen o nedbalostní jednání, je potřeba poskytnout osobě dostatečnou ochranu, kterou právě spatřuji spíše v rámci trestního práva.

⁸⁹ § 2956 ObčZ

⁹⁰ § 2951 ObčZ

⁹¹ svoboda projevu je garantována čl. 17 LZPS

⁹² NĚMEC, Jiří. Zrušme návrhové přestupky. *Právní rádce*, 2003, roč. 11, č. 6, s. 70.

V následující části jsem charakterizovala přestupky narušující občanské soužití jinými způsoby hrubých jednání. Dle mého názoru je chybné tuto úpravu ponechat do budoucna jako návrhový přestupek. Jde zde o vážné narušení lidské integrity vyvolávající potřebnost stíhat jednotlivá jednání pouze z moci úřední. Tyto protiprávní činy úzce souvisejí se závažnou a neustále aktuální problematikou domácího násilí. Ve většině případů jsou právě páčány v domácnosti za zavřenými dveřmi. Panuje také velká nedůvěra osob ve správní řízení. Důvodem jsou zejména nedostačující důkazy vedoucí k zastavení řízení, a s tím související povinnost hradit náklady na řízení též ze strany navrhovatele. Osoba, která by měla podat návrh, to ve většině případů neudělá hlavně ze strachu z násilníka a nedostačující poskytnutí pomoci ze strany správních orgánů.

Domácí násilí je samo o sobě tak závažným tématem, na které by se bezesporu dala napsat velmi kvalitní práce. V tomto případě šlo jen o nastínění, protože tato problematika nespadá jen do trestního práva, ale jak vidno i do práva správního. Úprava v přestupkovém zákoně není šťastná a měla by být změněna tak, že již nepůjde o návrhový delikt mezi osobami blízkými. Je potřeba ho vždy projednat z moci úřední bez ohledu na příbuzenské a citové vazby. Určitou variantou by byla úprava institutu souhlasu postižené osoby s projednáním přestupku s tím, že postižený může vzít svůj souhlas kdykoli zpět až do vydání rozhodnutí. Osoba by získala jistě lepší pocit, že přestupkové řízení bude vždy zahájeno z úřední povinnosti a sama poté může zvážit odepření souhlasu se stíháním pachatele.

Další skupinou návrhových přestupků, kterými jsem se dále zabývala, byly přestupky proti majetku. Charakteristika formální stránky vyplývá z úpravy majetkových trestných činů. Rozlišovacím znakem je zejména výše způsobené škody. Ve většině případů půjde o přestupek, pokud škoda nepřesáhne 5 000 Kč. Musím si klást otázku, zdali by se hranice neměla snížit ve prospěch stíhání těchto jednání v rámci trestního práva. V dnešní společnosti jsou právě tyto přestupky nejčastěji projednávány správními orgány. Na případné pachatele již nepůsobí preventivní funkce této právní úpravy. Ve většině případů si jsou osoby i dobře vědomi faktu, že pokud nepřesáhnou stanovenou hranici škody, budou potrestáni „pouze“ za přestupek. Domnívám se, že i z hlediska nebezpečnosti jednání pro společnost nelze přesvědčivě argumentovat, že jednáním způsobená škoda v horní hranici pro postih za přestupek je méně nebezpečná a škodlivá.

I přes svůj kritický pohled k dosavadní úpravě se přikláním k zachování této tzv. drobné kriminality v rámci přestupkového práva. Úprava by měla ale doznat změny nejen z hlediska posunu hranice způsobené škody ale také užití lepší terminologie. Skutkové podstaty by měly být lépe formulovány, aby nebylo pochybností o tom, že jde o přestupek.

Budou-li tyto přestupky spáchány mezi osobami blízkými, může postižená osoba chránit svá práva prostřednictvím návrhu. I v tomto bodě se přikláním ke zrušení návrhu a nadále postihovat pachatele z moci úřední se zakotvením úpravy souhlasu postižené osoby s projednáním přestupku.

V neposlední řadě jsem charakterizovala ublížení na zdraví způsobené dopravní nehodou. Nutností k naplnění skutkové podstaty je porušení povinnosti uložené zákonem o silničním provozu. Pachatelovým jednáním dojde k ublížení na zdraví, které je též znakem trestného činu. Rozlišujícím kritériem bude zejména intenzita způsobené poruchy na zdraví. Za přestupek by měl být pak trestán v těch případech, kdy osobě způsobí jen lehčí zranění. Co takové způsobení modřin či podlitin? Nepůjde spíše o bagatelní věc? Jelikož se zde překrývají formální znaky trestného činu a přestupku, měl by zákonodárce použít lepší terminologii pro jejich vzájemné odlišení.⁹³

Velmi podstatnou částí práce je charakteristika procesní stránky. Řízení o návrhových přestupcích má svá specifika a snahou bylo poukázat na problematické části jednotlivých ustanovení.

Jak již jsem se zmínila výše, v případě návrhových přestupků jde prioritně o individuální zájem poškozené osoby na projednání přestupku. Jedině ona může svým návrhem vyvolat řízení. Osoba je totiž ohrožena ve svých osobnostních či vlastnických právech. Absentuje zde jakýkoli veřejný zájem na projednání věci z moci úřední a logicky je jen na ní samotné, aby svá práva chránila.

Před samotným zahájením řízení může dojít k odložení věci. Zabývala jsem se zde problematikou formy rozhodnutí o odložení věci. V přestupkovém zákoně tato úprava chybí a správně se použije subsidiárně úprava správního řádu. Správní orgán rozhodne o odložení věci formou usnesení, proti kterému lze podat opravný prostředek. Jak již jsem konstatovala, bez rozhodnutí v materiálním smyslu by osoba byla zkrácena ve svých právech.

Dále jsem vymezila účastníky řízení. V dané věci zákon jasně upravuje, kdo bude účastníkem tohoto řízení. Na tomto místě bych jen dodala, že účastník může být v řízení zastoupen. Zastupování je upraveno ve správním řádu, který se použije pro absenci úpravy v přestupkovém zákoně.

Řízení o přestupku lze projednat jen na návrh, který se podá příslušnému orgánu do určité lhůty. Jde-li o příslušný správní orgán, ve většině případů jím bude obecní úřad. V dané věci je shledáván problém v nekvalifikovanosti úředníků vést tato řízení. Přestupkovou

⁹³ ZŮBEK, Jan. Sankce po dopravní nehodě. *Právní rádce*, 2007, roč. 15, č. 12, s. 47 – 48.

agendu by obecně měly vést nejlépe orgány obce s rozšířenou působností tedy tzv. obce 3. stupně, kde můžeme mluvit o vyšší kvalifikovanosti úředních osob. Na tuto problematiku upozorňuje i odborná literatura a můžeme jen doufat, že budoucí právní úprava přestupků toto změní. V rámci příslušných správních orgánů jsem upozornila i na jejich poučovací povinnost. V některých případech se orgány domnívají, že v každém případě postačuje poučení ze strany orgánů Policie. Nelze se na toto spoléhat a správní orgány by měly vždy znovu osobu poučit. Mělo by se tak stát pro jistotu i v případech, kdy prvotní poučení bylo učiněno v souladu se zákonnou úpravou.

Návrh lze podat též do určité lhůty. Problematickou částí bylo, jestli jde o lhůtu hmotněprávní či procesněprávní. Argumentací jsem došla k přesvědčení, že se jedná o lhůtu procesněprávní. K tomuto závěru se přiklání i samotná judikatura. Návrh musí obsahovat zákonem předepsané náležitosti. Nelze zde zapomínat na obecnou úpravu podání ve správním řádu, který stanovuje zejména náležitosti potřebné k identifikaci navrhovatele a též postup pro odstranění nedostatků.

Až na přestupek ublížení na cti mohou být ostatní návrhové přestupky projednány na návrh, jestliže byly spáchány mezi osobami blízkými. Bylo nutné si přesně vymezit, kdo do dané skupiny spadá. Poukázala jsem též na novou úpravu těchto osob v občanském právu, jenž skupinu sobě blízkých osob rozšířil. Do budoucna lze jen doufat, že tato změna se přestupkového práva nedotkne. Proč by se tak nemělo stát, uvádím v dané kapitole.

Nelze také opomenout otázku smírného řešení sporu. Narazila jsem zde na problematiku účasti osob na stejném jednání. Správně bylo zhodnoceno, že za splnění podmínek není potřeba účasti obou na témže jednání. Nepovažuji za správné, že možnost uzavřít smír je upravena jen v případě přestupku urážky na cti. Tato úprava by měla platit i pro ostatní návrhové přestupky.

Jak jsem poukázala, i samotná úprava řízení o návrhových přestupcích není bezproblémová. Chybí zde částečně zákonná úprava a mnoho otázek je řešeno právě judikaturou. Nemyslím si, že by budoucí přestupkový zákon měl tuto starou úpravu převzít, aniž by v ní nastaly potřebné změny. Ty by se měly týkat zejména institutu formy rozhodnutí o odložení věci, a dále příslušnosti správního orgánu. Nebylo by i na škodu, kdyby zákon upravil obecně možnost uzavření smíru u těchto přestupků bez povinnosti hradit náklady řízení.

Závěrem jen dodávám, že budoucí úprava přestupkového práva by neměla nadále s těmito přestupky vůbec počítat nebo zvolit takovou úpravu, která nebude vyvolávat otázky.

V nynější době zákonodárci pracují na novém přestupkovém zákoně. Legislativní rada v roce 2013 projednala návrh věcného záměru zákona o přestupcích a doporučila je ke schválení.⁹⁴ Nová právní úprava by podle předpokladu měla vejít v platnost v roce 2015. Nový přestupkový zákon dozná četných změn. Velká změna se bude týkat i postihu za recidivu a zavedení evidence některých přestupků. Jde-li o návrhové přestupky, ty zůstanou zachovány ve zvláštní části přestupkového zákona. I nadále se bude řízení zahajovat na návrh ve stanovené lhůtě. Mělo by být dále stanoveno, u kterých přestupků bude možné řízení zahájené na návrh dokončit rovněž z moci úřední a za jakých podmínek, a to i v případě zpětvzetí návrhu. Změna by se měla dotknout přestupku ublížení na zdraví dle § 49 písm. b). Přestupek by mělo být možné projednat z moci úřední v případě, že obětí je osoba mladší 15 let. Bohužel nebylo akceptováno projednání tohoto přestupku z moci úřední i v případě kdy bude zřejmé, že osoba návrh nepodá z důvodu tísně. Výslovně se upraví oznámení o zahájení řízení o návrhu obviněnému. Velký přínos shledávám v tom, že by se agenda přesunula na obce s rozšířenou působností.⁹⁵

Přijetí nového přestupkového zákona považuji za velký krok. Návrh přinesl hodně změn. Domnívám se, že nový zákon bude kvalitnější, naplní lépe preventivní funkci a přispěje k lepší ochraně práv osob. Z hlediska návrhových přestupků se bohužel moc změn nedočkáme. Za velký klad považuji návrh změny § 49 písm. b) PřestZ. Doufám, že budoucí úprava bude v závěru kvalitní a zajistí osobám efektivní ochranu jejich práv.

⁹⁴ *Legislativní rada vláda schválila návrh věcného záměru zákona o přestupcích* [online]. vlada.cz, 21. března 2013 [cit. 1. prosince 2014]. Dostupné na <<http://www.vlada.cz/cz/ppov/lrv/tiskove-zpravy/legislativni-rada-vlada-schvalila-navrh-vecneho-zameru-zakona-o-prestupcich-104557/>>.

⁹⁵ *MV: 13. Věcný záměr zákona o přestupcích a o řízení o nich* [online]. vlada.cz, 29. března 2014 2013 [cit. 1. prosince 2014]. Dostupné na <<http://www.vlada.cz/cz/ppov/lrv/ria/databaze/mv-13--vecny-zamer-zakona-o-prestupcich-a-o-rizeni-o-nich-94141/>>.

Seznam použitých pramenů

Odborná literatura:

1. ČERNÝ, Jan, HORZINKOVÁ, Eva, KUČEROVÁ, Helena. *Přestupkové řízení*. 12. vydání. Praha: Linde, 2011. 758s.
2. ČERVENÝ, Zdeněk, ŠLAUF, Václav, TAUBER, Milan. *Přestupkové právo: komentář k zákonu o přestupcích a výňatky ze souvisejících zákonů*. 17. aktualizované vydání. Praha: Linde, 2011. 457s.
3. HORZINKOVÁ, Eva, KUČEROVÁ, Helena. *Zákon o přestupcích s komentářem a judikaturou*. 2. vydání. Praha: Leges, 2011. 480s.
4. HORZINKOVÁ, Eva, ČECHMÁNEK, Břetislav. *Přestupky a správní trestání*. 4. doplněné vydání. Praha: EUROUNION, 2008. 311s.
5. JELÍNEK, Jiří a kol. *Trestní právo hmotné*. 3. vydání. Praha: Linde, 2008. 831s.
6. JELÍNEK, Jiří a kol. *Trestní zákoník a trestní řád s poznámkami a judikaturou: zákon o soudnictvích ve věcech mládeže, zákon o výkonu vazby, zákon o výkonu trestu odnětí svobody, advokátní tarif*. 2. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2011. 1280s.
7. JEMELKA, Luboš, VETEŠNÍK, Pavel. *Zákon o přestupcích a přestupkové řízení: komentář*. Praha: C. H. Beck, 2011. 534s.
8. KOČÍ, Renata, KUČEROVÁ, Helena. *Silniční právo*. Praha: Leges, 2009. 413s.
9. KUČEROVÁ, Helena. *Zákon o silničním provozu s komentářem a judikaturou a předpisy související*. Praha: Leges, 2008. 512s.
10. KUČEROVÁ, Helena. *Zákon o silničním provozu s komentářem a judikaturou a předpisy související*. 2. vydání. Praha: Leges, 2011. 720s.
11. MATES, Pavel a kol. *Základy správního práva trestního*. 5. vydání. Praha: C. H. Beck, 2010. 226s.
12. VARVAŘOVSKÝ, Pavel a kol. *Přestupky*. Brno: Kancelář veřejného ochránce práv ve spolupráci s Wolters Kluwer, 2012.
13. VEDRAL, Josef. *Správní řád: komentář*. 2. vydání. Praha: BOVA Polygon, 2012. 1446s.

Sborník:

1. VOPÁLKA, Vladimír. *Nový správní řád*. Praha: ASPI, 2005. 555s.

Odborné časopisy:

1. MATES, Pavel. K problematice tzv. návrhových přestupků. *Správní právo*, 1994, roč. 27, č. 6, s. 323-324.
2. NĚMEC, Jiří. Zrušme návrhové přestupky. *Právní rádce*, 2003, roč. 11, č. 6, s. 70.
3. SMEJKAL, Vladimír. Kriminalita v prostředí informačních systémů a rektifikace trestního zákoníku. *Trestní právo*, 2003, roč. 2, č. 6, s. 166.
4. VEDRAL, Josef. Přestupkové řízení a nový správní řád. *Správní právo*, 2006, roč. 39, č. 3, s. 161-163.
5. ZŮBEK, Jan. Sankce po dopravní nehodě. *Právní rádce*, 2007, roč. 15, č. 12, s. 47 – 48.

Stanoviska Veřejného ochránce práv:

1. Stanovisko Veřejného ochránce práv ze dne 12. 4. 2006, sp. zn. 3803/2005/VOP/IKČ
2. Stanovisko Veřejného ochránce práv ze dne 8. 12. 2008, sp. zn. VOP 2972/2008/VOP/PPO
3. Stanovisko Veřejného ochránce práv ze dne 16. 9. 2009, sp. zn. 1658/2008/VOP/IK
4. Stanovisko Veřejného ochránce práv ze dne 10. 2. 2010, sp. zn. 6725/2009/VOP/IK

Judikatura:

1. nález Ústavního soudu ze dne 22. 3. 1994, sp. zn. Pl. ÚS 37/93
2. usnesení Ústavního soudu ze dne 26. 6. 2001, sp. zn. II. ÚS 345/01
3. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 24. 1. 2001, sp. zn. 25 Cdo 2146/2000
4. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. 6. 2010, sp. zn. 6 Tdo 483/2010
5. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 2. 2. 2011, sp. zn. 8 Tdo 86/2011
6. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 1. 2007, sp. zn. 2 As 60/2006
7. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 8. 2009, sp. zn. 9 As 57/2008
8. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 2. 2008, sp. zn. 1 As 1/2008

9. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 7. 2007, sp. zn. 3 As 58/2005
10. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 3. 2010, sp. zn. 2 As 84/2009
11. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 12. 2006, sp. zn. 4 As 69/2005
12. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 2. 7. 2010, sp. zn. 7 As 12/2010
13. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 8. 2007, sp. zn. 6 As 37/2005
14. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 12. 2007, sp. zn. 4 As 40/2007,
15. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 1. 2009, sp. zn. 9 As 13/2008
16. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 1. 6. 2010, sp. zn. 2 As 35/2010
17. rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové, pobočka v Pardubicích, ze dne 20. 1. 2009, sp. zn. 52 Ca 53/2008

Internetové zdroje:

1. POTMĚŠIL, Jan, VETEŠNÍK, Pavel. *Obecní policie – neuposlechnutí výzvy veřejného činitele, prokazování totožnosti urážky a napadání strážníků ze strany občanů* [online]. blogspot.cz, 2. 7. 2010 [cit. 6. března 2014]. Dostupné na <<http://prestupky.blogspot.cz/2010/07/obecni-police-neuposlechnuti-vyzvy.html?m=0>>.
2. *Legislativní rada vláda schválila návrh věcného záměru zákona o přestupcích* [online]. vlada.cz, 21. března 2013 [cit. 1. prosince 2014]. Dostupné na <<http://www.vlada.cz/cz/ppov/lrv/tiskove-zpravy/legislativni-rada-vlada-schvalila-navrh-vecneho-zameru-zakona-o-prestupcich-104557/>>.
3. *MV: 13. Věcný záměr zákona o přestupcích a o řízení o nich* [online]. vlada.cz, 29. března 2014 2013 [cit. 1. prosince 2014]. Dostupné na <<http://www.vlada.cz/cz/ppov/lrv/ria/databaze/mv-13--vecny-zamer-zakona-o-prestupcich-a-o-rizeni-o-nich-94141/>>.

Právní předpisy:

1. Listina základních práv a svobod, vyhlášena usnesením předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb. jako součást ústavního pořádku České republiky, ve znění ústavního zákona č. 162/1998 Sb.
2. Zákon ČNR č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů
3. Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů

4. Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů
5. Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník
6. Zákon č. 361/ 2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu), ve znění pozdějších předpisů

Shrnutí

Bakalářská práce se věnuje problematice návrhových přestupků z hlediska hmotněprávní i procesněprávní úpravy. Konkrétně se jedná o přestupky proti občanskému soužití dle § 49 odst 1. písm. a) až c), proti majetku dle §50 zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů a ublížení na zdraví způsobené při dopravní nehodě dle § 125c písm. h) zákon č. 361/ 2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu), ve znění pozdějších předpisů. Po krátkém historickém exkurzu je vymezena hmotněprávní stránka těchto přestupků. Zásadní část práce tvoří samotné řízení o návrhových přestupcích. Procesní část je upravena nejen v přestupkovém zákoně ale i v zákoně č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů. Práce obsahuje jak vlastní hodnocení nynější právní úpravy, tak i úvahy de lege ferenda.

Summary

Bachelor thesis concerns the design of offenses in terms of substantive and procedural law. Specifically, the offenses against peaceful coexistence according to § 49 paragraph 1, letter. a) to c), against property pursuant to Section 50 of Act no. 200/1990 Coll., on misdemeanors, as amended and bodily harm caused a traffic accident according to § 125c point. h) Law no. 361/2000 Coll., on road traffic and on amendments to certain Acts (Road Traffic Act), as amended. After a brief historical excursion is defined substantive aspect for these offenses. A fundamental part of the work consists of design management itself for misdemeanors. Process part is adapted not only in misdemeanor law but also in the Act no. 500/2004 Coll., The Rules of Administrative Procedure as amended. The work includes a self-assessment of how current legislation, as well as considerations de lege ferenda.

Klíčová slova

přestupek, návrhový přestupek, přestupkové řízení, občanské soužití, majetek, ublížení na zdraví, ublížení na cti, osoba blízká, návrh, dopravní nehoda

Key words

Petty crime, design misdemeanor, offense proceedings, civil coexistence, property, bodily harm, defamation, person close, proposal, traffic accident